

— Sürögös, a mit mondani akart neki?

Gyula, ki csak arra volt felfegyverkezve, hogy az ismeretlen Lafcadiót lepje meg, nem tudott mit felelni; az alkalom pedig kitűnő: ez a nő sokat tudhat a fiatalemberrel, jó volna megszólaltatni...

— Akartam volna tőle kérdezni valamit. — És ki keresi, ha szabad kérem...?

Vajjon azt hiszi-e, hogy a rendőrségtől jövök, gondolá magában Gyula.

— En gróf Baraglioul Gyula vagyok, mutatkozott be kissé ünnepélyes hangon, kálapját megemelve.

— Ó, gróf ur... Bocsásson meg, hogy nem... Ezen a folyosón oly sötét van! Sziveskedjék ide befáradni (és benyitott a háttérben lévő ajtón) Lafcadio biztosan azonban itt lesz. Csak elment kissé... Ó, bocsánat!
(Folytatása következik.)

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Az amazon királynő. *Pekár* Gyula nagyszabású kétkötetes regénye, melyet lapunk között először, most megjelent könyvalakban is. Nem tudunk regényt a mai magyar irodalomban, amely akkora apparátussal készült, mint ez a mű: látványosan igen hosszas és alapos tanulmány előzte meg, valóságos tudományos bűvárlat annak a kornak a történetéről, amely a történelem küszöbén áll, a kulturának európai földön való megjelenésekor, amelyről nehezen elemezhető mondák, archeológiai leletek, sok századdal későbbi írók bizonytalan hitelességű följegyzései adnak homályos felvilágosítást s amelyben az írói fantázia világtámasznál talán még jobban eligazodhatni, mint a tudós vizsgálatánál. *Pekár* átkutatott minden anyagot, a mit a tudomány feltárt s az így kapott törmelésekből igyekezett rekonstruálni azt az egész mesét, mai szemmel nézve fantasztikus világot, amelyben Theseus küzdött előbb a Minotauruszal, aztán a kisázsiai amazonokkal, a kik viszájára akarták fordítani a világot, nő tenni az emberiség élére s a férfit örök szolgásgátra vetni. Fordulópontja volt ez a világnak kettős szempontból: először itt dönt el véglegesen, hogy a férfi az emberiség vezetője, másodsor pedig az ázsiai szellemmel szemben itt vívta ki az európai kultúra a maga európai egyéniségének a jogát. *Pekár* regénye nagyarányú és csaknem kimerítő történelmi esszé szépirodalmi formában: rekonstruál és föltámaszt egy régies rég elmúlt világot és értékeli az emberi fejlődés szempontjából. Ebben az értelemben kiváló hely illeti meg mai irodalmunkban, amelyben igen kevés az olyan szép-irodalmi munka, melynek megírását komoly és fáradságos tanulmány előzte meg s amelynek témáját a tudományos érdeklődés sugallta az írónak. A hatalmas terjedelmű regényt a Franklin-Társulat adta ki szép kiállításban; ára 48 korona.

Goethe. *Kábor* Noémi nevét egy kis regényéről ismerjük, amely két évvel ezelőtt jelent meg és a leánygimnáziumi levegő finom rajzával figyelmet keltett írója iránt. Most új könyve jelent meg, egy «könyvdrama», amely *Goethe* nevét viseli címül és a költő képét, környezetéhez való viszonyát próbálja az olvasó elé vetíteni. Élete öt fontos vonatkozásában: *Vulpius* Krisztiánéhoz való viszonyában, anyja, az édes-kedves Aja asszony iránti fiú szeretetében, Schiller halála hírének érkeztekor, a francziák Weimarba való betörésekor, és 1828-ban, a mindennel leszámolt késő öregkorban. Azt lehet mondani: meg akarja lesni *Goethe* nek, a világ és eseményei fölött álló fölényes szellemnek azokat az óráit, a mikor akaratlanul is kitérte magát és bepillantást enged lényé benső titkaiba. Nagy és majdnem megoldhatatlanul nehéz vállalkozás, mert *Goethe* méretei meghaladják az átlagos emberi látókört s nagyon nehezen szoríthatók bele az ábrázolás normális formáiba. A fiatal írónak csak részben is sikerült: *Goethe* t csak egy-egy pillanatra tudja kiemelni az adatszűrésből az eleven életbe, a párbeszédnek többnyire az absztrakció körében mozognak, a kimondott szavak mögött nem érzik az ember eleven hangját. — *Goethe* szavait olvassuk, mint írást, de ritkán halljuk hozzájuk *Goethe* hangját. A nagy lélek hatását környezetére erősebben tudja éreztetni és pedig — a mi nagyon jellemző — inkább az egyszerű fiatal embereken, *Krisztiánán*, a fiatal *Jacobin*, mint az írókon, a kik mindig irodalmat és filozófiát beszélnek. Azért a könyv mégis irodalmi értéket ad: a megértésre való buzgó törekvésből fakadt, láthatólag erős szellemi izgalom eredménye s *Goethe*nek és korának olyan ismerete van benne lefektetve, amely valóban imponál. Egész serege a *Goethe* korából való nevezetes embereknek mozog benne: *Schiller*, *Wieland*, *Meyer*, a festő, *Novalis*, *Zelter*, a muzsik, *Kleist*, *Bren-*

tano *Bettina*, *Benjamin Constant*, *Staëlné*, a két *Schlegel*, *Gall* professzor, — az az egész ragyogó plejád, amely *Goethe* körülvette, megjelenik a színen s valamennyit pontosan *Goethe*ben való viszonyukban állítja be, némelyiket, mint az első részben *Schiller* szilhuettképét, megelevenítés dolgában is szellemesen és élet-üzlen. Láthatólag benső szükségérből foglalkozott *Goethe*vel, nemcsak témát keresett benne, hanem lelki kapcsokat is keresett és talált vele, megküzdött alakjának nagyságával, hogy fel tudjon emelkedni hozzá. Komoly szellemű írónak komoly erőfeszítése ez a könyv, mindenképen figyelemreméltó.

A csend dalol. *Szathmáry* István verseskönyve egy melancholikus, ábrándra hajló, a szó régi értelmében poétai érzésű ember líráját közli. A költészet ősi és kimeríthetetlen témáit variálja: szerelmet, az elhúnyt hitves utáni bánatot, az együtt töltött boldog napokon való elborongást, a természetet, a hazafi gondját és reménykedését, — egy polgári értelemben vett szép-lélek diktálta a verseket, a levegőjük egy idealistának a tiszta levegője. Határozott, mindenki mástól elütő egyéniséget nem mutat, az élet olyan mélységeiben nem jár, a honnan új kincseket, meglepő szemléleteket s az érzésnek még mások által ki nem fejezett árnyalatait hozhatta volna, — néha egy-egy friss kép, egy-egy csinos fordulat mindössze, a mi újat kapunk tőle. Mondanivalójának megfelelően a formái is: a magyar líra meglévő s mások által kifejlesztett formakincsét használja fel s a nélkül, hogy pontosan meg lehetne róla állapítani valami konkrét hatást, költészete reminiscenctiának hat legtöbbször. Ezen a körön belül van sok csinos, kerekén megformált verse, sima technikája s a ki könyvét elolvasta, rokonszenves emléket őriz meg róla. A kötethez *Lőrinczy* György írt előszót.

NEMZETI SAKKFEADVÁNY-VERSENY.

A «Vasárnapi Ujság» egy régi sakktárs adományából pályázatot hirdetett 2 lépéses feladványokra. A pályadíj összegét ezennel felemeljük 500 koronára. A feltételek a következők:

1. Csak 2 lépéses, direkt mattra kidolgozott feladványok pályázhatnak. 2. A versenyben csak magyar állampolgárok vehetnek részt. 3. Minden versenyző legföllebb 3 pályaművet küldhet be. 4. A feladványokhoz a megfejtés és lehetőleg diagram is mellékelendő. 5. Csak eredeti, eddig még sehol közzé nem tett feladványok pályázhatnak.

A pályaművek a szerző nevét és lakását tartalmazó jelgés, zárt boríték kíséretében 1920 márczius utolsó napjáig a «Vasárnapi Ujság» szerkesztőségébe (Budapest, IV., Vármegye-utca 11.) küldendők.

A bíráló bizottság, amely a «Vasárnapi Ujság» sakkrovatának vezetőjéből, továbbá *Abonyi István* és *Havasi Artur* urakból, a «Budapesti Sakkör» tagjaiból áll, 1920 május havában fog a pályaművekről dönteni.

Az I. díj 200 korona.

A II. díj 100 korona.

A III. díj 50 korona.

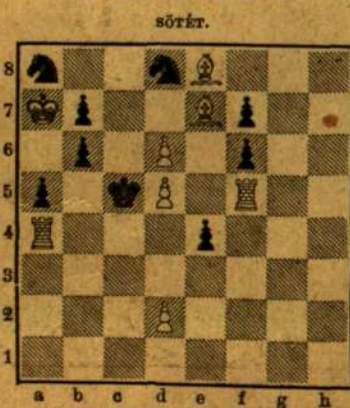
A díjazás után következő legjobb 5 feladvány dícséretben és egyenkint 30 korona tiszteletdíjban részesül.

A nyertes pályaműveket a «Vasárnapi Ujság»-nak van joga először közölni. Ugyancsak joga a «Vasárnapi Ujság»-nak, hogy sakkrovatában a többi pályamű bármelyikét is felhasználhassa.

A «Vasárnapi Ujság» szerkesztősége.

SAKKJÁTÉK.

3148. számú feladvány Merényi Hajóstól, Budapest.

Világos indul és a második lépésre matot ad.

Franklin-Társulat nyomdája (Budapest, IV., Egyetem-utca 4.).

KÉPTALÁNY.

A «Vasárnapi Ujság» 29-ik számában megjelent képtalány megfejtése: *Üres fazék legjobban kong.*

Felelős szerkesztő: HOITSY PÁL.

Szerkesztőségi iroda: IV., Vármegye-utca 11.

Lapkiadó tulajdonos: Franklin-Társulat IV., Egyetem-utca 4.

mellett nélkülözhetetlen a „Magnol” leg-erősebb fertőtlenítőszer, nem mérgező, hatásában többszörösen felülmúlja a szublimátot és karbólt. Gyártja: „Chinoin” gyógyszer- és vegyészeti termékek gyára r. l. Ujpest. Ára 5.— korona.

Kapható minden gyógyszertárban!

HAJNÖVESZTŐ

BOTÁR REGINA, Erzsébet-körút 34, I. em.

Ingyen kap egy képes naptárt, ha megunt vagy törött hangemezeit 846

WÄGNER Hangszer-királynál.

Budapest, VIII., József-körút 15. adja el.

JÓ PAJTÁS

BENEDEK ELEK GYERMEKUJSÁGA

két nagyobb elbeszéléssel indul az új esztendőben.

Az egyik: *Rékáné* ömlesztésége a forradalom alatt, a másik: A munka hőse. Amaz *Benedek Elek*, emezt *Lampérth Géza* írta. Szívet-lelket nemesítő történetek, mesék, versek, ismeretgazdagító olvasmányok valóságos kincsháza a Jó Pajtás.

Rendes munkatársai: *Ábrányi Emil*, *Váradi Antal*, *Vargha Gyula*, *Lampérth Géza*, *Feleki Sándor*, *Kürthy Emil*, *Avar Gyula*, *Mihályffyúné Fái Lenke*, *Berényi Lászlóné*, *Tábori Kornél*, *Csanády Sándor*, *Kozma Imre*, *Szekely Nándor*, *Benedek János* stb.

Állandóan közöl a régi nagy magyar és idegen költőktől a gyermekifjúságnak való költeményeket.

A JÓ PAJTÁS-t a Franklin-Társulat (Budapest, IV., Egyetem-utca 4.) adja ki.

Előfizetési ára negyedévre 10 korona. Egyes szám ára egy korona. Mutatványszámol kívánatra ingyen küld a kiadóhivatal.

5. SZÁM. 1920. (67. ÉVFOLYAM.)

SZERKESZTŐ
HOITSY PÁL

BUDAPEST, MÁRCZIUS HÓ 7.

Szerkesztőségi iroda: IV. Vármegye-utca 11.
Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4.

Előfizetési ára: a január—márcziusi évnegyedre 20 korona.
Megjelenik havonta kétszer. — Egyes szám ára 3 korona.

Külföldi előfizetésekhöz a postailag megállapított viteldíj is csatolandó.

HORTHY MIKLÓS, MAGYARORSZÁG KORMÁNYZÓJA.

Utazás Európa legszegényebb népei között.

Rutének, a kik legtöbbet vesztek a háborúban. © Irta Krúdy Gyula.

(Vége.)

Ámde a tavasz itt nem sarjúsíllatos, lélekvidámító, enyhe tünemény, hanem egy újabb vad ellenség, a mely rabló módjára tör rá a tél fagyából megmenekedett szegény orosz-magyarra. Folyók megdagadnak a hegyek havától, a jégtől, hidakat, falvakat ragadnak magukkal. Az országutak folyini kezdenek. Az árkokban, völgyekben végtelen vizek erednek. Minden esztendőben az özönvíz tér vissza a rutének országába.

A tavasz nem hozza meg dalait, ellenben emberfeletti küzdelmeit. A dermedtségéből alig magához tért nép küzd az árvizekkel, hogy mindig életre-halálra megy a csata. Az a sok kis folyócska, a mely a rutének földjét ezüstcsíkjával díszíti, tavaszi időben megannyi megbolondult sárkány. A hűtelen Poprád, a mely amúgy is elsőkik Magyarországból, völgyét víz alá borítja. A kis szepesi községekkel együtt szenved a ruténtanya. A göndörkés Hernád, a mely egy összecsavart női hajszálhoz hasonlatos; a Laborcz, Latorcza, Ung, a melyek az ősmagyarok vadságával rohannak lefelé a hegyek közül, mintha mármint elfoglalni kellene Magyarországot; a Kárpátok túl, a mely örökre elválasztotta őket testvéreiktől.

Húsvét után kezdődik a dologidő. A pásztor megfújja hallgató kürtjét, a földművelő háznépestől kiköltözik a földjére, a tutajos készülődik messzi utazására, a favágó döngeti az őserdőt, a mezőkön összeszedik azokat a füveket, a melyeknek nedvétől olyan messzire hallhatólag nyikorognak a fuvarosok szekerei, hogy a hegyhát mögött is meghallhatni, leveti gubáját a gazda, nadrágját az asszony, ingben, mezitláb, alig öltözött meg el a nép falvaiból, a hol a papon kívül csak a legöregebb emberek maradnak vissza.

Régebbi időben a falusi zsidóság is megkedvelte ezen a vidéken a földművelő munkát. A zsidóasszonyok megfogták az ekeszarvát, a lányok kapáltak, a férfiak szántottak, vetettek, kaftánban és hosszú hunczutkával a fulük mellett. A míg a galicizai csodarabbik, a kik tökéletesen a hatalomban tartják az idevaló zsidóságot, vallási alapon megtiltották a zsidóknak a földművelést. Az am-hadé (a földet művelő) e csodarabbik szerint nem lehet jámbor, Istennek tetsző ember. Ugyanígy tilos a zsidóknak gyárimunkával, mesterséggel foglalkozni. E csodarabbik szerint a zsidóknak csak kereskedni, pénzt kölcsönözni, kamatot szedni, pálinkát főzni tanácsos. Az asszonyok tetlenül henyelnek, legfeljebb gyermekeket szülnék, de semmi hasznos munkát nem végeznek. Ezért veti meg az orosz-magyar a zsidót, hogy örökös ellenségnek látszik a két népfaj összeszorulva itt a hegyek között. Bármilyen engesztelhetetlenül gyűlölik egymást, nem élhetnek egymás nélkül. Az orosz-magyar minden ügyes-bajos dolgában először a saját falusi zsidójához fordul tanácsért. Szeressük egymást testvériesen és számoljunk zsidómódra: neki az orosz közmondás. És ez a földhözragadt nép tiszteli a zsidója esztét, fufangját; bár tudja, hogy nagyon drága a pénz, a mit a zsidótól kölcsönvesz, szívesebben fordul hozzá, mint a városi takarékpénztárhoz. Ezek a hegyes süvegű, rókatorkos bundájú, szakállas komor zsidók, a kik közt kazar eredetük miatt sok a vörös, mint egy-egy főnök uralkodnak a falukban. Mindig kéznél lévő pénzüik révén: markukban tartják a parasztot. Tanácsadásuk folytán nyitott könyv előttük minden falubeli. A zsidó a vármegyei urak barátja. Kezel a szolgabíróval, ügyvédje van a városban, pártfogója a törvénytől, minden bajában útbaigazítója a csodarabbik, titokzatos életet él bezárt ajtaja mögött, vallása bonyolult, családi élete szent, magatartása bátor és elszánt az eldugott, határszéli falu közepén, erősek, kemények, hatalmasok. Hogyne ural-

kodna tehát e jámbor birkanyáj felett! Olyan nyelven beszél egymás között, a mit senki sem ért meg; ünnepe titokteljes, zárkózott-sága megdöbbentő. Bármilyen magas kamaatot ígér a paraszt, szombaton nem nyúl pénzéhez a zsidó. Kapzsizságot vasmarokkal fékezi vallásossága. Furesca, álmódzó leányzó, a kik a maguk különös divatja szerint öltözködnek, egyik esztendőről a másikra kivirulnak, titokzatosan férjhez mennek, mezitláb sohasem járnak, engedelmesen követik férjük parancsolatát: különös lények az istállójában, szinte egy jászolban fekvő rutének előtt. Szépek errefelé a zsidó nők, észak szökéi, a határszél hamvas-barnái, a hegyvidék világos szeműei, Galiczia éjszötétjei, gácsországi ábrándosok, tüzesek, engedékenyek és babonásan vallásosok. Ámde tavaszuk gyorsan repül a hegyek között. Arczfesték alatt tikkadva hervad homlokuk rózsája, elzárt, szomorú életük egy kis világosságot sem enged lelkük homályába, szívükkel talán sohasem szeretnek mást, mint gyermekeket, a férfit csak atyának vagy úrnak látják maguk felett, kondor hajukat korán lenyírják, azután jön a mindennapi vénség.

Utazásaimban elnézegettem ezeket a falusi zsidó nőket, a kik oly tetlenül ülnek házuk küszöbén tarka-barka ruháikban, álmos szemükkel, bágyadt testtartással, mint az érzéketlen növények. Rikolt a vénasszony, a fiatalja sompolyog, mint a macska, gyermeket hord hátán, vállán a menyecske, míg a vörös szakállú férfi fenyegető szilajsággal mered ki a szatősbolt vagy koresma ablakán. Ezek az emberek sohasem tudják meg, hogy Magyarország legszebb tájait lakják. Elmúlik felettük az élet, mint egy imádság, a melyet, tudatlanul, gondolatlanul elmorimogtak.

A magyar-orosz legalább ráborul az ő mostoha földjeire, hideg tavaszaira, rövid nyáira. Alszik erdőiben, hever sarjúján, látja felkelni a napot és együtt vándorol a holddal, a mint az utazásait végzi a hegyek felett. Dal zeng nyáron a messzi hegyormokon, lányok karéja fújja a boldog éneket:

Világos Szent János,
Éjszakád világos,
Míg előttem leszek,
Tiszteletet teszek.
Addig légy világos,
Azután homályos.

Az utazó kocsiját a nyári éjjelen messze elkíséri a dal. És megismétlődik minden hegyormonál a sötét Beszkidben, a szeles Vihorlátán, mély erdőben, széles fensíkon.

Hajtogassuk
A cseresznye-ágát,
Mert most éli
A legszebb világát.
Tépek leveléből,
Szeretém színéből...

Az igazi rutént kevesen ismerik Magyarországon, azért van olyan kevés barátja a szerencsétlen nemzetnek. Ritka ember megy el megközelíthetetlen hegyek közé, városaik magas éjszakon vannak (Munkács, Ungvár, Máramarosziget), a hol nem akad dolga alföldi magyarnak. És a városokban nem igen lehet őket megismerni. Idegenként, betivásárra, ügyesbajos dologban, törvénytől idézve megy a rutén a városba s alig várja a perczet, hogy visszatérhesen szabad hegyei közé. A városokban csak papok, nadragos-rutének élnek, a kik sok mindent tanultak a világban; a papok nem egyszer külföldi egyetemet látogatnak, szeretnek Szentpétervárra, Moszkvába ellátogatni, miután Szent Basiltól Munkácson mindent

megtanultak, a mit a kegyes szerzetes tud; az egyéb intelligencia elvárosiasodik, elveszti hegyvidéki karakterét, de hazáját sohasem felejtí el. Beszéli ruténnyel akár Amerikában, akár Budapesten, hallgass meg felmelegedő szíve óhaját: abban legközepebb áll a szülőföld, a kis havasi falu, a hol ezer nélkülözés, emberfeletti szegénység közepette élnek testvérei. Minden rutének egyetlen vágya: egyszer hazamenni, hisz a távolból jobban látja a hegyeket, érti az erdőket, nézi a patakot, hallgatja a havasi kürtöt, szagolja a hegyvidéki karácsonyestét, tapintja a Beszkid havát, mint a mikor otthon volt. Ezek a nagy városokba került rutének sohasem hiszik el, hogy a városokban is élhetnek boldog emberek. Megvetik a köházak kretreczétét, sajnálják az embereket, a kik nem látták a felső Tiszát vagy a Laborezot, csodálkoznak, hogy lehet a nélkül is élni, hogy valaki nyári éjszakán a havasi legelőn aludt volna. Nincsen a nagyvárosnak annyi ingerlő bája, cifra csalfasága, csengő-bongó muzsikája, a miért elfelejté a magyar-orosz ember az ő komor külsejű, de érző szívű hazáját, egyszálings leányait, szalmatető házeit. A tej — a zsendice — csak Szepesben, a hegyhátan igazi tej. A dal csak a Beszvidek alatt fakad szívből. A piros csizma ott kopog a menyecske lábán. És istenfélelem, tisztaság, becsület csak a hazai rutének szívében él. Bármily messzi kerül a magyar-orosz testvéreitől, sohasem felejtí el őket. De emlékeztébe vési alakjukat, otthonukat a közönbös utazó is, a ki egyszerű-mászor vadászattal, vagy életunalom ellen északra ment, mindig felfelé a hegyeknek, a míg a hegyek elfogytak útjából. Nem lehet elfeledni a Kárpát alján élő népet, nem azt az istenfélő szegénységet, csodálatos megnyugvást, szinte egyetlen célját az életnek: a lemondást. Messziről megannyi szent embereknek látszanak ezek az igénytelen, csendes szavú, alázatos emberek,

szelid nők, bölcsen gunnyasztó öregek, halk kedvű gyermekek. Mintha mitsem tudnának az életről, csak átmennek annak alagútján, hogy majd valahol máshol, messze, túl a léten találják fel igazi életüket. Babonában, álomban, templom tömjénfüstjében és oh-pálinka-mámorában repül el vadmádár-rövid életük. Még azok sem tudják, hogy meddig tart s milyen színű az élet, a kik világot próbáltak közülük. Hisz nyomban hazasiatnak, a mint dolgukat az idegenben elvégezték. Rutén emberek nem is jut eszébe, hogy elköltözzön a földről, a melyen született. Pedig találkoztam velük a Dunántúl, Badacsony szőlőjében, a hol szőlőt kötöttek, kapáltak. Egy színes, dalos, jókedvű leányraj, a mely egy hét múlva sietett vissza hegyei közé. Láttam őket fürödni a Balatonban hosszú ingeikben, vihánzolva, boldogan. Egyik sem maradt el a másiktól, erkölcselenséget nem követtek el. Egy mába kapaszkodva aludtak éjszaka. Alföldön, júliusi aratásnál felhangzik néha idegenszerű dalolásuk a cséplőgép bűgésán át. A szőke Máriák alázatosan cipelik a magyarok gazdag bűzját. Dolgoznak kora hajnaltól késő estig, mint a bibliában. Aztán megint csak repülnek haza, nem jut eszükbe állandó szolgálatot vállalni. A tavaszi áradás elmúltával a kanyarodó Tiszán feltűnnek a máramarosi oroszok, a vörösnadrágos rutének, a kik a legszálasabbak s legeszebbek a hegyvidéki népek között. Torzonborz sipkáikban, daltalan komorsággal, szinte szobor-mozdulatlansággal állnak tutajaikon, a melyet a felső Tiszán indítottak útnak. Ezek a vörösnadrágosok, a hazulok, a kik a legjobb favágók s a legelszántabb utazók: sasorrú, fekete emberek, bika-kozorak, igen erősek s elszántak. Ez a szélső hegyvidéki faj a szelid, meghajlott fejű rutének között. A tudósok szerint nem tiszta orosz. Keveredik az oláhhal. Komorcsendes utaznak le, végig a Tiszán, aztán sietnek ők is hazafelé a havasok közé. Mert

ez a nép sem tud meglenni a hegyei, erdősegei nélkül az alföld minden gazdagságáért.

Az erdős Kárpáttól, a Poprád északi völgyétől csaknem Romániáig, a radnóti havasokig ér a rutének vidéke. Az a girbe-gurba országhatár, a melyet északon a Kárpát-hegység jelöl Magyarországot térképén, az ő hazájuk. Észak-Keleten élnek ők zord, magányos hegyek között. Néhány vasúti vonal köti őket össze az anyaországgal, de Magyarországhoz feltétlenül ragaszkodnak. Délen, a hol a beregi sark Szatmárral s a Nyírséggel határos, de fenn a Beszkidben, a verczkei hágnál is: gyermekesen büszke ez a nép arra, hogy Magyarországhoz tartozzék. A magyar mint egy gazdag, tehető rokon, pártfogó él az ő tudatában, holott a régi magyar állam alig tett valamit ennek a népnek a javára. Erdőt, legelőt elvette, a vadászati törvényvel szegény földjeire szabította a nagyurak vaddisznóit, a szolgabíró letérdepeltette, ha a nevéért kérte, iskoláit félművelt, tudatlan tanítókra bízta, adóval sanyargatta. És e nép mindig hűségesen kitartott a magyarság mellett, bár eleget kínálgatták az orosz rubellel. Rákóczi, Kossuth biztosan számított e népre, a mikor zászlóját kibontotta s nem is csatkozott. Vértzett már Bocskaival és vértzett, szinte földig rongyosodott a világháborúban, a mely esztendőig dúlta nyomorult falvait.

A rutének földje most megszállott terület, — ha ugyan el tudnak menni a csehek s románok a Beszvidekre vagy a máramarosi havasokra! Magyarország fenylombból való koszorúja ez a tartomány. Ez az egy hely az a világ, a hol olyan emberek laknak, a kik ragaszkodnak a magyarokhoz. Vajjon meghálálja valaha Magyarország ennek a kis tartománynak önfeláldozó hűségét, nem lakadó reménységét?

A KORMÁNYZÓ A NEMZETGYŰLÉSSEN AZ ESKÜ LETEVÉSE ELŐTT.

A KORMÁNYZÓ-VÁLASZTÁS A NEMZETGYŰLÉSSEN.

TÜNETEK ÉS TÜNŐDÉSEK.

○ Csak imént múlt még egy esztendeje, hogy Ady Endre meghalt s a glória, melylyel halálát körül öveztek a bámulói, máris meghalványodott. A helyett, hogy megnövekedett volna annak fényessége. Pedig úgy hirdették, sőt úgy kürtölték szerte, hogy ő a jövő századoknak a fölkeletosa, a kinek híre és neve hangzatosabbá fog válni minden emberöltővel, a kinek szobrát az emberiség nagy pantheonjában fogják felállítani s térdeknél fogva hajtani későn eljövendő generációk.

Azok közé tartozunk, a kik se nem tagadtuk, se nem kicsinyeltük Ady tehetségét. Bizonyoságot tettünk erről akkor, midőn helyet engedünk számára a Vasárnapi Ujság-ban már pályája elején, a mikor még általános megemlékezés volt az osztályrésze s szánó mosolylyal mentek el mellette az emberek. De hibának tartottuk mindég — az ő saját magának érdekében is — azoknak túlzott zíváját, a kik hitték, hogy hasonával és prombitászóval valakit fel lehet emelni az égig. Pedig az ilyen erőlködés mindig meghosszítja magát, s ez vele szemben is beteljesedett.

Ady Endrét kikiáltották a forradalom poétájának is s megtalálták verseiben (mert a ki keres, talál) az általános összeomlás profécziáit, sőt a proletárdiktatura eljövését hirdető jövődöleéseket is. De se a forradalom, se a nagy felfordulás nem ismerte el az ő küldöttjének s a szobrára megindított gyűjtés alig hozott össze valamit. Pedig abban az időben úgy röpködött a könnyen szerzett pénz, mint a pelyva.

S figyelemreméltó dolog, hogy se a Károlyi-féle forradalomnak, se a proletárdiktaturának hivatásos költője egyáltalán nem keletkezett. Senkinek írt egy verset, melyet ezek vettek volna az ajkukra, mint hetven esztendővel előbb a Tpru magyar-t, senkinek szerzett dalt, melytől visszhangot kellett volna az ország egyik végétől a másikig, mint a Kossuth-nóta. Mindössze egy internacionális indulót tudtak komponálni, a melyben nem volt semmi melódia, a melytől szorgalmasan tanították és gyakorolták az iskolákban, de a melytől nem tudtak megkedveltetni senkivel. Pedig hogy milliókat áldoztak zenei, nevezetesen pedig proletárzenei czélokra, láttuk minap a Reinitz Béla elleni per alkalmából.

Bebizonyosodott most is, hogy se parancsszóra, se pedig bőven jutalmazott megrendelésre nem lehet igazán művészt teremteni. Ezen az úton 1848-ban sem ment a dolog. Akkor nem kisebb költőt, hanem Arany Jánost bízták meg, hogy írjon egy-két lelkesítő népdalt a honvédek részére, s Arany ezek a versei a legkevésbé sikerültek (Nemzetőr dala stb.).

Érdekes tünet, hogy nemcsak a forradalmunk volt a népies dalok tekintetében meddő, hanem az azt megelőző hosszú háború sem produkált egyetlen lelkesítő áriát sem, a melytől felkapott volna a tömeg. A háború legelején országszerte harsogtak ugyan a „Megállj, megállj — Szerbiát, de csakhamar elhallgattak vele. És a többi nemzeteknél is hasonló volt az eset. Az angol rekruták is énekeltek eleinte egy képtelen szövegű dalt (Long is the way to Tipperary — hosszú az út Tipperaryba), de rövid időn ez kiment a divatból. A francziák és németek pedig új harci dalt nem kaptak fel a háború folyamán.

Pedig a nagy nemzeti háborúk meg szokták teremteni a maguk dalnokát. Rilkóci seregében megszületett a Rákóczi-nóta s fenmaradt kétszáz esztendeig. A francia forradalom megszülte a maga halhatatlan „Marseillais”-t. Angliában pedig a II. Jakab elleni mozgalom idején az egész országban elterjedt egy forradalmi dal, melynek pár értelmetlen szó, a „Lillibulero bullen a la” volt a refrainje s melyet kicsi és nagy egyaránt énekeltek.

S ha a mostani időkben egy nemzet se produkált valami hasonlót, annak csak egy oka lehet. Az, hogy egy nemzet se lelkesedett a háborúért.

VERSEK A VERSEKRŐL.

SZONETT.

— W. Wordsworth. —

Apácának nem fáj soha a zárda,
Czellákba boldogok a remetek,
Bus zugjaikba diák-csemeték,
Takács s leány a rokkánál nem árva.

Az is vidám, a méh a napsugárba,
Mely tar hegyeknél röpködött előbb,
Egy gyűszűvirág szűk kelyhébe lép:
Ő, a ki önmagát börtönbe zárta.

Az nincs börtönben: én is ugy szerettem,
Ha megkötött keményen a szonettom,
Tartózkodásra és szabályra intvén.

És boldog lennék, ha akadna Szellem,
Ki föllázdát a nagy Szabadság ellen,
S versemnek épen úgy örülne, mint én.

A RIMHEZ.

— Carducci. —

Áve rim! Te, ki a lantos Majd sötét, borzadt ső-
Vad-kalands Száll serényen, [rényen
Költményén égve kel Babiczán, boldogan,
S fényes, tündöklőve zízó, Légi románczsal hősi
Mindenik sző, Istenfedt, [Cidet
Hogyha a nép énekel. A ki zászlók közt rohan.

Két csók közt a lázas elme És a Rhone vízébe mosva
Szenvedelme, Aranysora
Mig a zajló táncz forog, Porlepett, zilált hajad,
S aztán a vágat, mely Tűzengeszt fülemüléket
És a sóhaj [őhajjt S szől az ének,
Lágyan összehangolod. Toulouse kertjei alatt.

Majd remegve és repesve Rondello hajója mélyén
Szólt az estbe, Lázak éjén,
Hogy vidult az ifjúság, A vág és vitorla vagy,
S az arató nép e földön Csók a haldoklónak
Messze-dörög. Mely e halvány [ajkán,
Lábbal verte ritmusát. Hölgy szájjára odafagy.

Mily keményen és kevé- Ó jövel: vagy nem fo-
Zug a szélen [lyen Egykor Dante [gant-e
Hősi bajnok éneket, Jámor és zord rimeket?
Véled ment le haldokolva Im között egy forradal-
Felszörömpöl [től A pokolba Nem tagad már [már,
S a vas-pajzson elreped. S véled szállt a föld felett.

Roncziyal egy ordító lant, Szép császáróm, a hazámé,
Hogyha Roland, Ávé, ávé,
Kardján ég a gyűlölet Ó latin, királyi sarj,
Kürtbe fúj és nappal, Im között egy forradal-
A nevével [éjjel Nem tagad már [már,
Tölts be a völgy-ölet. Meghajol, csak te akarj.

Ős apánk gondja, éke,
Légy ma béke,
Légy nekem te áhitat,
Adj virágot, gyenge-lágyat,
Lenge vágat
S a haragnak adj nyilat.

KÖLTÉSZETTAN.

— P. Verleine. —

Zenét minékünk, csak zenét,
Ezért a versed lebegőben
Ragadd meg a lány levegőben,
A mint cikázik szerzte-szét.

Ha szókat irtsz, csak légy hanyag,
És megvetőn dobod a zenének,
Mert édes a tétova ének,
S a kétes olvadó anyag.

Fátylak mögött tüzes szemek
És déli, reszkető verőfény,
S a langyos ősi ég merő fény,
Kék csillagok tündöklenek.

Mert csak te kellesz, Arnyalat,
És semmi Szin, koldusi ékél,
Ó, fuvola s kiáltó összekékül,
E sima álomszárny alatt.

A gyilkos Csattanó gaz úr,
Baj lenne ha veresde hangyánád,
Az ötletet, e durva hagyomány,
Melytől könnyez e szent Azur.

Szónoklat? Törd ki a nyakát
És jó ha izmod megfeszíted,
Pórázra szoktatván a Rimet.
Mi volna, ha nem volna gát?

Ó jaj, a Rim silány kolomp,
Süket gyerek, oktondi néger,
Babrálcó olcsó játékszerével
S kongatja a szegény bolond.

Zenét minékünk, muzsikát!
Legyen a vers egy meg nem álló
Lélek, mindig új vágyba szálló,
Mely új egébe ugrik át.

Egy jó kaland legyen dalom,
Hajnalban, az ideges szélben
Mentákra üljön észrevetlen...
A többi csak irodalom.

Kosztolányi Dezső.

MILIKE.

Elbeszélés. — Irta Bán Ferencz.

Délután két óra volt. A krisztinavárosi kis kocsmája vasajtáját becsukták, fölrakták rája a keresztpántokat, lelakolták és végül papirlapot ragasztottak rája, a mely rondírásban mondta el: „Haláletet miatt zárva.”

Jöttek a kishivatalnokok, harmóniátlan ruháikban és az éhes gyomrukat a közeli jóllakással csillapítgatva. Egyik-másik a sok éves megszokottságban oda se nézett, csak ment előre, a minék azután az lett az eredménye, hogy beleütközött a vaspántba, beverte az orrát, vagy lesodorta a kalapját.

A legtöbb keserűen és tanácstalanul állott. Annyi éve, nap-nap után idejárt délbene este és most egyszerre vége. Mit csináljanak most? Hová menjenek? Fölrévtől orruk előtt a tegnapi jó ebéd illata, beleszimátoztak a levegőbe utána és látták a megszokott helyüket is, a tükör alatt, vagy szemben a tükörrel.

Lassan nagyobbacska csoport keletkezett az egyforma sorsú emberekből és a kik ismerték már az egymás kedvencz ételét, a gesztusaikat, a melyekkel esznek és ismerték az egymás arcának minden szögletét, de a kik a „Jó napot” kívánságon túl egyszer sem érintkeztek, e sietve evő és az ebéd mellől az újabb dolguk után loholó emberek most összenéztek és beszélgetni kezdtek.

— Ugyan melyik lehetett?
— Az asszony... az asszony...
— Mert a férje, az öreg Matyusek is betegeskedett!

— Igen, de az asszony... tegnap mondta Milii, hogy már nincs semmi remény.
Az emberek a becsukott kocsmajaajtó előtt összenéztek. Hallgatagon mindegyik valamelyik gondolatára bólintott.

— Így van ez!
— Egyszer mi is erre a sorsra jutunk!
— Szegény asszony! Én még emlékszem, hogy milyen nagyszerűen főzött!

— Igen! Az utóbbi időben kissé megromlott itt a koszt!
Mégint elhallgattak és nézelődtek különféle irányokba.

— Jó napot!
— Jó napot!

A bezárt kocsmája egyedül maradt és a vendégek szertebandukoltak a városban, járva új kocsmája után, némelyik aznap nem is evett talán.

A temetés után hárman utaztak hazafelé a csukott fiákkeren. Milii, az öcsce Matyusek Péter, irnok a városkázán és Bódogh Döme úr, Milii vőlegénye: irnok a rendőrségen, de jogász és maholnap fogalmazógyakornokjelölt helyettes... Mind a három abból a fajtából, a melyik csak esküvő vagy temetés idején jut fiákkerbe.

Bódogh Döme rosszul érezte magát. Nem a bánat miatt. Az öregasszonyt, a kit most kivitték a szellős Farkasrétre, már nagybetegnek ismerte; legföljebb két szót ha váltott vele, idegen volt a lelkére, hogy meghalt, csak annyiba vette, mint egy idegen halálát... és mégis bánatosnak kell lennie, annyira megtörtnek, mint azok ketten, szemben, a nagy ülésen... igen-igen, hiszen az anyósa lett volna.

Nem tudott megindulni; a sír fölött visszaidézte a képet, a mint az édesanyja koporsóját bocsátották le; de hiába, egy könnyecseppet se tudott kicsikarni... egész délelőtt és a temetés ideje alatt folyton gyűlölte az öregasszonyt. Gyűlölte, a miért meghalt. Meghalt és összetört Milike arcát, a drága, nemes porcellánt.

Megfogta Milike kezét.

— Mili! Milike! Nem szabad! Nem szabad, hogy annyira átengedje magát!

Milike kivonta a kezét és ránézett. A ragyogó diószeme mögött benuktan hevert az értelem, a tekintete, mint az idegené. Alig vonalnyi ajka, a máskor oly piros, a melyről ők ketten oly sokat tréfálkoztak: így: „Mivel festi az ajkát?” „Vérrel!” az ajka most befelé fordult a házába és sápadt, fehér volt, mint a csigaház.

Bódogh Döme elejtette a fejét. A szögletes kemény feje egészen elkerekült a bánatban, csak a nézése maradt morcz és kemény. A barna arcából, a fehér szemüvege alól az apró, szúrós szeméi föllobogva villogtak elő... megint a halottra haragudott... mert Milike kétségtelenül a „haláletet” miatt vonta ki a kezét.

— A szerelem mindenképp! — morcolta és hangosan hozzátette:

— Mili! Milike! Gondoljon egy kicsit magára!

Hiába, Mili nem tudta fölrázni. Visszanézett rá, de a tekintetében szemrehányás volt. Mili ajultan hevert a rémes óriás, a Halál karjaiban. Igen, mintha ő maga halt volna meg. „Szabade nekem még örülni valaha az életben, mikor az anyám meghalt?” Ezt kérdezte magától és nem tudott feleletet adni rá.

Ő nagyon szeretete az anyját. Húsz éves már, de mostanig egy pillanatra se szakadt el tőle. Nem úgy, hogy napokra vagy hetekre nem váltak el soha, de egy percze se; együtt mentek bevásárolni, együtt főztek a konyhán, a vécsernyére együtt jártak és a mikor menyasszony lett, az anyja nélkül akkor se ment el soha a vőlegényével. Bódogh Döme hetenként két délután szabad volt. Ilyenkor sétálni vitte volna Mili, a Margitszigetre, a hegyekbe, s utána bizalmasan meguzsonnázi a kis Augusztaiban... de nem, Mili csak úgy ment, ha az anyja is hajlandó volt és az öregasszony akkoriban már sohasem volt hajlandó. A szabad délutánokon is ott kuksoltak a kis kocsmája szobájában, „az étteremben”. A vendégek ilyenkor mind elmentek már, de mégis többen voltak a kelletnél: az öregasszony ott bóbiskolt közöttük. Közöttük. Ő jobbfelől, Mili meg balról és középtől az öregasszony, a mint a harisnyakötésen lassacskán elalszik. Mili ilyenkor boldogan nézett az anyjára, megismogatta a fáradt homlokát, perczeken át boldogan nézte és csak azután adta át magát a vőlegényének. Adta magát? Bódogh Döme keserűen számolta e pillanatban, hogy hathónapos vőlegénysége alatt összesen tízszer csókolta meg a menyasszonyát. És micsoda csókok voltak azok is! Áthajolva a széles karosszéken, előbb perczeken át leleskedve, hogy nem rebben-e az öregasszony pillája és utána lélegzetfójtó rémületben hátradőlni és perczeken át hideg arczzal ülni, az édességet az idegekkel kiparancsolni... mert hátha mindjárt fölébred és észrevesz valamit. Rendesen, polgári módon jegyezték el egymást és Milike mégis úgy viselkedett az anyja előtt, — máskor pedig sohasem találkozott vele — mintha nem a vőlegénye, de az utcáról bejött vendég lenne. Ilyenkor beszélgettek is. Tervegették a jövő életüket. Bódogh Döme ragyogva mondta el, hogy a Várban gyönyörű kétszobás lakást talált, még előszobája is van és potom olcsó — jaji, csak ki ne vegye addig — és az egyik szoba lesz a háló és a másik az ebédlő meg a dolgozó. — És anyuka hol alszik? — kérdezte Milike. — Az édesanyja? — csodálkozott Bódogh. — Persze; mert én anyuka nélkül tapodtat se megyek! — és megcsókolta az ősz haját, óvatosan, nehogy fölébressze.

Ezért volt féltékeny Bódogh Döme az öregasszonyra.

És napok múlva és hetek múlva is hiába élesztette Miliket. Milike megint a régi, teltformájú apróság lett, minden mozdulatában a könnyed finomság bájjával, de a feje meghajolva maradt, az ajka nem akart ki-pirosodni és nem tudott nevetni többé. Most gyakrabban maradtak egyedül, de Milike

A KORMÁNYZÓ LETESZI AZ ESKÜT.

mindig szóval volt és a szeme elrevedezett a messzi semmisségbe.

Bódogh Döme ijedten próbálta fölrázni: — De az Istenért, Milike, legyen egy páránnyival erősebb! Gondolja meg, hiszen ez mindannyiunk sorsa... igen, tudom, ő csakugyan különb volt, mint mások... de az élet, Milike, az élet, a maga drága fiatal élete, gondoljon magára és gondoljon... igen, igen... gondoljon én rám; mi lesz magából így és mi lesz belőlem?!

Jajongva beszélt. Egészen körülhúzódt Milikéhez és óvatosan, enyhén megfogta a kezét. Milike nem vonta ki és Bódogh úgy gondolta, hogy most sikerül kigyógyítania a halottimádásából. Izmos legény volt és Milike könnyű, mint a madár. Megkapta és magához szorította. Az egész remegő kis testét, a mint még soha. Ott tartotta a karjai között. Milike lehúnyta a szemét.

— Mili! Milike! Édes! Drágám! és megcsókolta.

Milike kitépte magát. Az ajka kipirult és a melle lihege járt, de a kezét irtózatlan emelte az arca elé.

— De Mili! Milike! Hiszen a menyasszonyom... a menyasszonyom vagy!

— Utána lépett. Mili föliskoltott és remegve a sarokba bújt. Bódogh Döme megindult a leány nagy félelmén. Leeresztett karokkal lépett eléje és lehorgaszította a fejét. Szóval ülték le egymás mellé és idegenkedve, kússa gondolatokkal küzdve hallgattak.

Az elkeseredés kitört Bódoghból: — De mondja, Milike, ez már mindig így lesz. Nem szeret engem?

Mili ráemelte a szemét. Bús, könyörgő volt a szeme, mint a kis borjúé. A nagy szeme mint trónszék ragyogott az arcában és a nagy szeméből mint feneketlen kútból ömlött a bánat.

— De igen, — mondta és lecsüggesztette a fejét.

— Hát akkor? — elevenedett meg Bódogh.

— De én nem tudom, hogy szabad-e boldognak lennem az életben...

Sirva fakadt.

Bódogh szeme megvillant a cvikker mögött. Végre belelátott Mili lelkébe és harczra indulhatott a tanývt vert fekete gondolatok ellen. Kemény küzdelem volt a halott ellenében, de ő épen a nehéz, sőt megoldhatatlan

lannak látszó föladatokat szerette. Egy kissé úgy fogott hozzá, mint majdani rendőrkapitány korában egy rejtélyes gyilkosság ki-nyomozásához. És sikerült is neki. Agyon-ápolta Miliben a halott kultuszát. Lemon-
dott a délutáni mellékjövödelméről és min-
dennap kísértált Milivel a farkasréti teme-
tőbe. A szerelmét, a terveit soha nem em-
lítette és folyton-folyton a halotról beszélt.
Egy napon észrevette, hogy Mili a sír mel-
lett állva, szórakozottan elnéz a hegyek felé.

Boldogan dobbant meg a szive.
Ekkor más baj történt azonban.

Az asszony halála óta szakácsné főzött. A kis kocsmája vendégei azonban, még inkább az egykori nagyszerű házikoszttal, a fejüket csóválták és többször panaszkodtak az öreg Matyuseknek, a ki azonban letor-
koltá őket. Milike ebben az időben csak a bevásárlással törődött és a könyvekbe ő írta bele, hogy ki megnyit fogvasztott. Ez volt minden dolga, még a föl szolgálást is egy cselédleány végezte.

Milikének arany dolga volt. Az ajka ki-
pirosodott és az életöröm olyan hangosan viháncolt benne, hogy délutánokon hosszú sétákra indult a vőlegényével.

Nem tartott sokáig. Az öreg Matyusek, világleletében szóltan, mogorva ember volt, az orra kivörösödött a sok pálinkában és a mikor haragudott, pedig gyakran haragudott, lángoltak a fülei. Az öreg Matyusek az esti pénzzámlálás után egyre mogorvább lett és utóbb a kis zacskót már káromkodva csapta a faládjába.

— Tönkrejuttok így! Tönkrejuttok!

Kiderült, hogy a kis kocsmája az olcsó adagjaival nem bírja el a két cseléd bérét, étvágyát és tolvajlasi szenvedelmét. Növelte a bajt, hogy az ősi vendégek egy darabig csak túrték a koszt silányodását, de azután kimaradoztak és a polczon egyre kevesedett a havikönyvek száma. A ki mégis kitarított volna, azt az öreg Matyusek grombaságá úzta el. Némelyek még csak a panaszkodás-
nál tartottak, de sokan visszagorombáskod-
tak és nem jöttek többet el. Megesett az-
után, hogy egyszer délben nem jött csak
húsz vendég s a sok étel a nyakukon ma-
radt. Matyusek átkozódott.

— Ha nem jöttek ma, majd megeszitek holnap, kutyák! Én bizony nem hajtom ki az ablakon.

Milike hiába könyörgött. Az öreg hajtha-
tatlan maradt és másnap csakugyan föltá-
latta a megmaradt ételeket. Megint elma-
radt egy csomó vendég és a kis kocsmá-
nak rossz híre kelt.

A lavina nöttön-nőtt és Milike rémülten eszmélt rá, hogy a tönkrejuttat csakugyan bekövetkezik. Már csak a legnagyobb rá-
beszéléssel tudott néhány szál vendéget me-
marasztalni.

— Csak egy kis ideig próbálják még; a
míg egy megbízható szakácsnére találunk!

Elhatározta, hogy odaáll a recsegő, ropogó
alkotmány alá és a maga gyöngye, fiatal tes-
tével védi meg. Elküldte a szakácsnét, az-
után az ujat, a harmadikat is.

— Nem ér az így semmit... egyik tizen-
kilencz, a másik egy híján húsz! — mo-
rogta az öreg.

— De hát mit csináljunk?

— Ja, így van ez ott, a hol nincs asz-
szony a háznál.

Milike elszonyodott.

— Csak nem akar egy idegent idehozni
az anyuka helyébe?

— Hát mit csináljak?! Szakácsnőkkel,
látod, hogy nem lehet boldogulni, te meg
maholnap férjhez megy, akkor egyedül ma-
radok az öcséddel, az üzlet meg tönkre megy
öreg napjaimra, azután elmehetek a más
kezelésbáknak... de kinek kell az ilyen tehe-
tetlen ember... eh, majd csak megdöglök
valahol a szemét hátán... azért hát, a mint
mondtam már, asszony kellene. Volna is egy
nagyon megfelelő... ismered is, a Schvetz
Mihálynál volt szakácsnő!

Milike föluggott. Ilyen méltánytalanságról
nem is hallott még s kiabált.
— Azt a cselédet akarja idehozni az én
anyám helyébe? Nem szégyenli magát?!

A nyakán kidagadtak az erek.
Matyusek behúzta a fejét.
— Tönkremenni, vagy ezt. Más választás nincsen! — mondta kéréstelenül.
— Nekem pedig ide ne hozza, mert rögtön a Dunába ölöm magam!
Kiszaladt és az anyja arcképe előtt a pallóra roskadt.

Egész éjjel nem aludt és másnap kemény elhatározással lépett az apja elé:

— Mondja, csakugyan úgy van, hogy csak az üzlet miatt akarja idehozni azt az asszonyt?!

— Igen, igen! — mondta bosszúsan az öreg és szegyenkezve fordította el a fejét.

— Azért, mert gyalázat is lenne másképp...

Három hónap alatt elfelejteni azt az asszonyt, az én anyámat... hiszen maga miatt halt meg... betegen is ápolta magát és gyondolgozta magát.

A lakoszában beszéltek és Mili arca ebben a pillanban meőben olyan lett, mint a falon az édesanyjé.

— Már mondtam, hogy csak az üzlet miatt! — szólt gyáván az öreg.

— Az üzlet miatt pedig nem kell ide semmi asszony. Mindent elvégzek magam!

— És Bódogh?

— Bódogh?

Milike szeme elhomályosult, de azért keményen mondta ki:

— Nem megyek férjhez soha! Megértette?

— És most idehallgasson...

Leültette az apját és maga is leült vele szemben. Elmondotta azután a terveit: majd ő maga őz, egy cselédet tart csak a kiszolgálásra és a mellett még a fizetést, a számolást is ellátja a belső szobában. Kikötötte még, hogy az apjának a belső szobába soha nem szabad belépnie és mindenkinek köszönnie kell, a ki jön vagy megy.

— Majd én talpraállítom az üzletet és nem kell félnie, hogy öreg napjaira nem lesz hol megpihennie. Hanem egyet még kikötök: esküdjön meg, hogy a míg én élek, nem hoz ide új asszonyt... Itt az anyám képe előtt esküdjön meg!

Az öreg kelletlen nevetéssel fordult el:

— Mit esküdjem, hiszen nem vagyok én gyerek!

— Igérje meg legalább... de a becület-szavára.

— Hát ha olyan nagyon akarod, megígérhetem, de minek az neked. Öreg ember vagyok már én!

— Csak igérje meg!

— Jó, hát megígérem!

Ezen a bizonytalan oltáron áldozta föl Milike a boldogságát.

Bódogh Döme, a mikor meghallotta a fordulót, fölkaczagott, a fejéhez kapott és kiszaladt. Nemsokára visszajött; azt hitte, hogy Mili tréfált vele az imént.

Mili azonban nagyon komoly volt.

— Nagyon meggondoltam és higgye meg, nem volt könnyű az elhatározás...

Itt egy pillanatra elakadt a szava... Bódoghra nézett és a szeméből könny csöp-pent alá.

Bódogh belsejében felhőrdült a zokogás. Ráborult a lány kezére.

— Mili! Milike! Gondolja meg! Ne tegyen mindkettőnket boldogtalanná!

Milike már megkeményítette a szívét.

— Mi hát elválnak örökre! Így kell lenni, mert ha az az asszony idejön, én megölöm magam.

— De hiszen én elviszem magammal!

Mili legyintett:

— Mikor lesz az még! Legjobb esetben is két év. És én egy pillanatilag se tűröm itt azt az asszonyt.

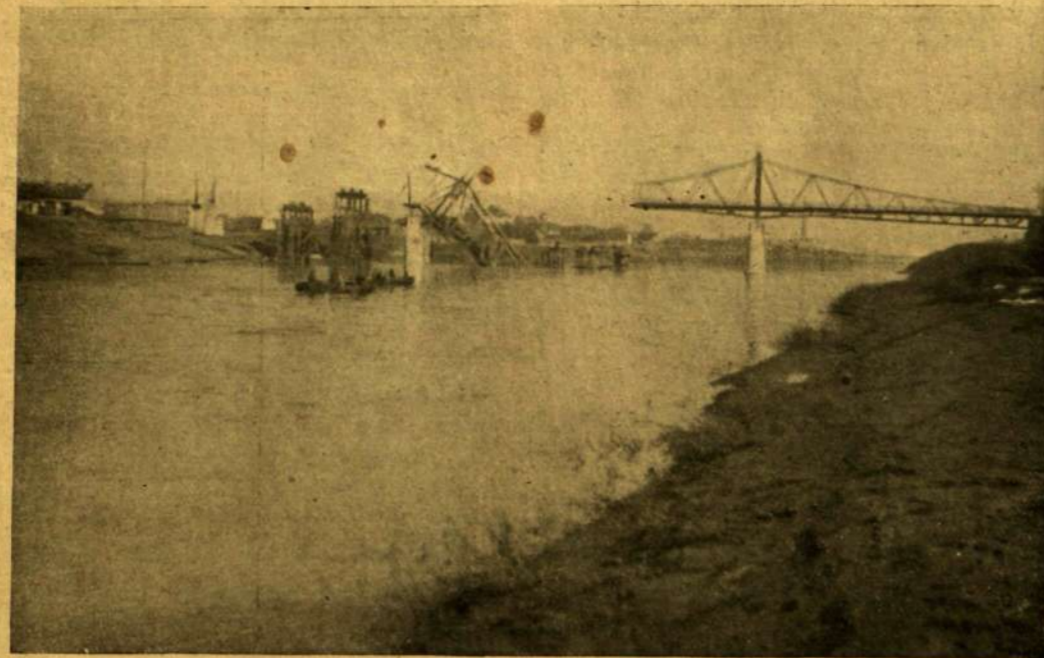
Bódogh még próbálkozott:

— Maga azt mondja, hogy egyedül vezeti az üzletet, jó... de nem értem, miért akadályozza ez annak, hogy két év múlva a feleségem legyen?!

Mili mosolygott. Ő fogta meg Bódogh kezét.

— Nézzen meg barátom és nézzen meg barátom fél év után!... Én már mindennel leszámoltam... az anyám sorsából tudom, hogy mi vár reám!

Bódogh lehorgasztotta a fejét.

A FELROBBANTOTT TISZAI KÖZÜTI HÍD SZOLNOKON.

A LOVASSÁG VÁRJA A HAJÓHÍD ELKÉSZÜLTÉT A TISZAPARTON.

ELŐŐRSI CSAPATOK ÁTKELÉSE A TISZÁN MÓTOROS CSOLNAKON.

A NEMZETI HADSEREG BEVONULÁSA TISZÁNTÚLRA.

És Mili jóslata beteljesedett. Maga járt bevásárolni, maga főzött és mert a cseléd ügyetlen és nehézkes volt, még a kiszolgálásban is segített. A koszt megint a régi jó lett és a vendégek a régi, meg újak is újra tömegével jártak. Az üzlet nagy-szerűen ment. Az öreg Matyusek gondtal-

nul trónolt a söntésben és kedvére gorombászkodott a kocsisokkal, a kik egy félmeszelyre, pohár sörré tértek be. Péter is jobb ruhákban járt, sőt Mili pénzt adott neki, hogy tanuljon és magánúton tegye le a vizsgáit. A pénz dől az üzletbe. Az öreg a magánkezelésére hordta el délutáni kirán-

ÁTKELÉS A TISZÁNTÚLRA HAJÓHÍDON.

A NEMZETI HADSEREG FOGADTATÁSA TÖRÖK-SZENTMIKLÓSON.

A NEMZETI HADSEREG MEGÉRKEZÉSE TÖRÖK-SZENTMIKLÓSRA.

A NEMZETI HADSEREG BEVONULÁSA TISZÁNTÚLRA.

dulásaira, a melyekre sunyi arccal indult. Mili jól tudta, hogy olyankor a szakácsnővel találkozik, de nem törődött vele, hagyta, hadd járja a bolondját és nem is sejtette, hogy a délutáni sétákból egyszer még szörnű veszedelem szakad a fejére, szabadon engedte az öreget, hiszen neki is volt titkos

kedvtelése, pénzt gyűjtött... az anyjának, kökeresztre.

Fél év után együtt volt az ezer forint és egy délutáni sétákból egyszer még szörnű veszedelem szakad a fejére, szabadon engedte az öreget, hiszen neki is volt titkos

Hanem mi lett akkorra belőle! A fél év alatt nem volt percnyi megállása, ha az ebéd, vacsorán átesett, akkor a beszerzés

gondjaival vesződt és az örök talpalásba, a pihenéstelen számogatásba lesóványodott és elerőtlenedett. Reggelként de jó lett volna még néhány percig pihenni, de egy gondolat mindig előerűzte, az a gondolat, ha ő megpihen, akkor kidől és akkor jön az az asszony, jön a szakácsné az anyja helyébe.

Bódogh Döme soká eljárt még; mint a többi vendég, de a szívében vőlegénynek érezte magát. Már végleg lemondott a délutáni hivatalról és hogy a megcsappant jövedelméből kijöhessen, lemondott a délutáni meg az esti kávéházról, az uzsonnáról és tanult, folyton tanult. Ugy érezte, hogy minden nap, a melylyel előbb szerzi meg a diplomát, Mili mártírúmból von le egy napot.

Eleinte ösztökölte Mili összeroppanása. A mint fogyott-fogyott és az elmúlt húsa alól kibuktak a vállcsontjai s a szeme kisebbedett és lekoptak róla a szivárványos színek és az arca fakult és besett és a régi, könnyű járásából már súlytalan tipegés lett és a mint az ajka, a piros ajka egyre halványosodott és elvékonyulva mindinkább befelé fordult a szájába. Eleinte ösztökölte, de később kínozza. És Mili nem bánt jól vele. Nem különböztette meg a többtől és ha mondta neki, hogy ő reá számítania kell, már csak egy hónap és akkor elveszi, olyankor Mili csak fáradtan mosolygott, mintha mondaná: dehogya hisz ő ilyesmit.

És megint Milinek lett igaza. Azután, hogy megszerezte a diplomát, Bódogh Döme egyre kevesebbet járt a kis kocsmába és egyszer, a mikor egy hét múltán jelent meg, döbbenve eszmélt rá, hogy mennyire elcsúnyult Mili. A fogai már kiállottak, a haja elhullott és valami ijesztő csontváz mosolylyal nézett rá.

Nem ment el többé. Mili fél év óta mindig erre várt, de mikor bizonyos lett, mégis napokon át zokogott. Akkor se bánta meg azonban, hogy így választott.

Elkövetkezett az évforduló és az öreg Matyusek másnap világos ruhába öltözött és világos ruhát vett föl Péter, az öcsese is, a kit ő ruházott a félreugott pénzekből.

Matyusek már napok óta zord pózával járt és ha Milire nézett, úgy villámlott a szeme, mint a halálos ellenségére. Mindig morgott, mindenben talált kifogást és Mili tudta, hogy az apja valami csunyára készül, arról is tudta, mert az öreg minduntalan kinyitotta a száját, de csak benragadt a szó. Egy délután lecsapott a végzet.

Az öreg sokáig nyugtalanul topogott, hirtelen, keményen megállt azután és fölszegte a fejét.

— Már akármit gondolsz lányom, de én élve nem akarok eltemetkezni. Nem vagyok még olyan öreg, a gyászév is letelt, senki, becületes emberfiának nem lehet ellenvetése, ha megnősülök.

Mili megingott.

— Még mindig azt akarja elvenni? — kérdezte.

— Igen.

— Jól van!

Csak ennyit mondott.

Nem is szólt többet az apjához. Délután, a mikor az öreg a legénységjára indult, kocsi rakatta az anyja bútorait és kiköltözött a farkasrétre, hogy közelebb legyen hozzá.

Még tudomást vett róla, hogy Bódogh elvette a rendőrtanácsos leányát, Péter is meglátogatta minden kéthétben, de az apjáról hallani se akart soha és leginkább a szomszéd öregasszonnyal érintkezett, a ki nek gyakran elismételte az életről való fel-fogását:

— Mindenki csak a maga módja szerint éljen. Ebben van az igazi boldogság!

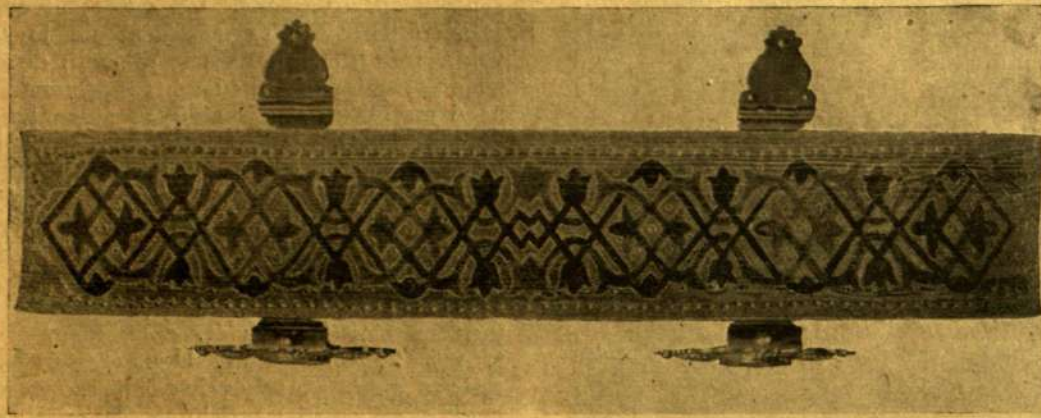
— Igaz, jaj, de igaz! Csak nagyon nehéz ám úgy élni és nem mindig lehet!

Mili fölemelte a túról lepergett szemeket és csak azután felelt:

— Nehéz, de azért lehet!

Elnézett a temető felé, a nagy fekete kö kiintett feléje és Mili mosolygott.

— Nehéz... de azért lehet! — mondta másodszer is.

KORVINA-KÖTÉS METSZÉSE. GALAMB JÓZSEFTŐL.

MI KÉSZÜL A MÜTERMEKBEN?

— Látogatás három iparművésznél. —

A magyar iparművészet az elmúlt századokban hosszú földön híres volt. Erdélyi ötvösök mestermunkái külföldön is csodálattal keltettek és műgyűjtők valóságos vagyont adnak ma is egy-egy különösen szép herendi, holicai vagy tatai fayence-darabért. A gyáripar fejlődésével az iparművészek száma is csökkent, de az utóbbi időben a művészetnek ennél az ágánál is öröndetes javulás és haladás tapasztalható. Iparművészeink száma mostanában emelkedik és meg kell állapítani azt is, hogy kiállításokon meg a művészek atelierjeiben valóban művészi alkotásokban lehet gyönyörködni.

Mint hogy az iparművészetnek rengeteg ága van, épen azért kissé bajos dolog sokszor megállapítani azt, hogy hol van az ipar határa és hol kezdődik a tulajdonképeni művészet. Ma, a mikor a háborúban vagyonyhoz jutott emberek valóságos tékozolva szórják a pénzt, a különböző üzletek kirakatai tele vannak mindenféle „iparművészeti” darabokkal és alig van már bolt, a hol egy-egy most fölfedezett „művész” vagy „iparművész” aukciót ne rendezne. Csak a szakértő tudja megállapítani, hogy ezeken az aukciókon — kevés kivétellel — jobbra vásárolni portéka cserél gazdát és a vásárra kerülő holmi között elvétve akad csak olyan tárgy, a melyet méltán lehet iparművészeti darabnak nevezni. Értékteleen cseh porcelánok, számszámra gyártott gyűrűk, közönséges színes üvegbetétekkel szerepelnek ezeken a helyeken iparművészeti darabok gyanánt ugyanakkor, a mikor erre semmi szükség nem lenne, mert hiszen komoly iparművészeink is szorgalmasan alkotnak, csak hogy az ő munkájukat elnyomja az értékteleen vásárolt portékák körül keletkezett hangozó reklám.

Iparművészeink, a kik a belső architek-

tura, a bőrmegmunkálás, a kerámia terén érvényesítik művészetüket, mások, a kik ötvösmunkákat, szőnyeget, csipkét, szövötteket készítenek, ismét mások, a kik ruhát terveznek, bútorterveket dolgoznak ki, a művészethez értő és a művészetet megbecsülő műbarátoknál ma is megértésre találunk. Szomorú azonban az, hogy csak ezek az emberek értékelik ma ezt a komoly és művészi munkát, de az a közönség, a melynek tehetősége van ahhoz, hogy vásároljon, a legtöbb esetben iparművészeti értékkel bíró darabok helyett csak tuczat-munkához jut, mert ilyenekkel van tele az egész város.

Rövid látogatás az iparművészek műtermeiben meggyőz bennünket arról, hogy szép és értékes munka bőven akad mindenfelé. Péter Sándor iparművész atelierjában lakberendezési tervek készülnek. Péter, a ki sokáig dolgozott Németországban, Franciaországban, Belgiumban, igazán művésze a belső architektúrájának. Mostanában az anyaghiány, a munkásviszonyok miatt tervei csak vontatottan valósulnak meg, de a művészet ez nem befolyásolja, szorgalmasan veti papírra gondolatait, a melyek megvalósulva finomult, művészi izlést adnak kastélyok, villák és lakások szobáinak. Péter Sándor ezidőszert egy vidéki kastély belső architektúrájának megtervezésével foglalkozik. Flamand stílusban készül majd el az udvarház minden szobája, a művész külön tervez és rajzol meg minden bútordarabot, külön készíti el a falak, mennyezetek, ajtók, ablakok, kilincsek, zárok terveit is. A palota minden darabjában érvényesül az a művészi izlés, a mely bélyegét adja Péter terveinek és a melyek együtt nagyszerű összhatást eredményeznek.

A művész különben színpadi dekorációk tervezésével is foglalkozik és itt is csak arra törekszik, hogy tervei nyomán művészi munka készüljön el. Művésze egyébként — a dolog természeténél fogva — csak a ter-

vezésre szorítkozik, ebben különbözik azután azoktól az iparművészeketől, a kik nemcsak tervezik, hanem maguk is készítik el munkájukat.

A főváros iparrajziskolájában például Galamb József és Balogh László professzorok — mindkettő messze földön ismert mestere a könyvkötészet művészetének — maguk kötik díszes táblába bibliografusok nagyértékű munkáit. Galamb József a lipcei grafikai akadémiát végezte, sokáig dolgozott külföldön és valóban művészi munkái nagy feltűnést keltenek. Ezidőszert a *Turóczy krónika* kötésével van elfoglalva. A könyv táblái fából készültek, a fatáblákat vert ezüstlapokkal borítja be, ezekre a lapokra azután művészi ötvösmunka kerül. A könyv metszése huszonnégy karátos czizellált aranyból készül, a könyv kötése egyébként a barátoktól bélyegét viseli magán.

A barátoktól egyébként az, a mely megkülönbözteti az igazi könyvkötést a tuczatmunkától. A míg ennél az egyes ivateket befűrészelik és úgy húzzák azon keresztül a kötéshez használt csernát, addig a barátoktól nem bántják az ivateket, hanem vagy vastag zsinegen, pergamentszalagon, vagy szalagon át munkálják át a tűzőcsernát. Ha a kötéshez zsineget használnak, akkor a könyv gerinczén kiálló bordák keletkeznek, olyanok, a minőket a régi kötéseknel láthatunk. Az ilyen kötéseknel az oromszégést szálankint varrják a kötéshez, a táblát pedig két darabból állítják össze azért, hogy a bordakötés anyagát ezek közé szoríthassák oda és így tartóssá is tegyék a művészi kötetet.

Galamb és Balogh professzorok állandóan ritka szép munkákat készítenek. Egyformán csinálnak intarzia-munkát, bőr-applikációt és ezeknél a kötéseknel az aranyozás kézzel történik. Apró formákat illeszt egymás mellé a tervező művész, a ki ugyanígy készíti el a könyv díszes és mindég bizonyos egyöntetű stílushoz alkalmazkodó metszését is. A művészi könyvkötésnél egyformán művészesnek kell lenni a táblának, az oromszégésnek, a metszésnek és ha kapcsok jönnek a könyvre, ezeknek is.

Érdekesnek tartjuk megemlíteni, hogy Galamb és Balogh tanároknál tanulja most a könyvkötés művészetét *Festetics Benno* gróf, a kinek művészi izlésével tanítómesterei nagyon meg vannak elégedve és a ki máris szép dolgokat készít nemrég berendezett műhelyében.

A divat terén is tág tere van a művészi alkotásnak. Az igazi művész, ha tehetősége van hozzá, itt igazán szépet és művészi alkothat. Mi e terén eddig a külföldet koproiztuk csak, Magyarországon nem csináltak mást, csak külföldi divatlapok terveit készítették el. Egyik első számottevő iparművésznünk e divat terén *Czettel László* Fülöp, a ki Párisban tanult és nemrég tért

BŐRKÖTÉS. GALAMB JÓZSEFTŐL.

KORVINA-KÖTÉS KÉZI ARANYOZÁSSAL. GALAMB JÓZSEFTŐL.

MI KÉSZÜL A MÜTERMEKBEN?

ESTÉLY RUHA.

A HÁROM GRÁCZIA (SZINHÁZI JELMEZ.) — Czettel László rajzai.

SZINHÁZI BELÉPŐ.

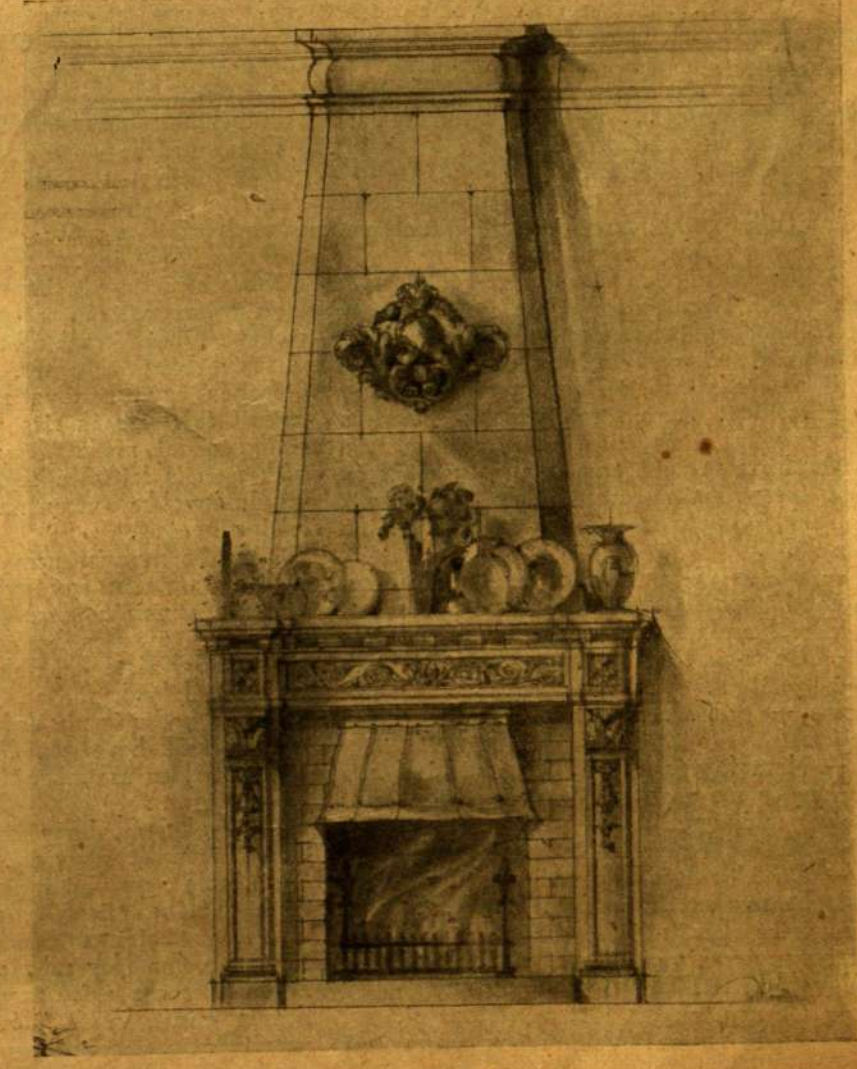
csak innen haza. *Czettel*, a ki Párisban a híres *Poiret* szalonjában tervezett, mostanában főként színházak részére dolgozik. Az egyes szindarabok főszereplőinek ruháit tervezi meg, megadja a színt, a vonalakat, szóval kreálja a ruhát. A Városi Színházban a *Carmen* reprízén *Máthé Olga* részére ő tervezte legutóbb a ruhákat és érdekes változása az időknél, hogy a napilapok színházi referensei a reprízről szóló referátumok-

nál *Czettel* terveiről a tudósítás keretében emlékeztek meg, megírva, hogy ennek a rendkívül talentumos művésznak munkájában milyen sokoldalú fantázia és mennyi művészet van. A művész nagyszerűen kombinálta össze a spanyol stílust a múlt század harminczas éveinek divatjával. *Czettel László* ezidőszert *Fedák Sári* részére a rövidesen színe kerülő *Czigánygrófnő* című operetthez tervez vagy egy tuczat ruhát,

ezenkívül azonban társasági hölgyek részére is készít ruha-terveket. Kosztümökhöz, estélyi ruhákhoz és köpönyegekhez. Munkája kétségkívül igazi művészi munka, izlése nagyon finom, de a mi nála feltűnik, az a rendkívül élénk és részleteiben soha nem kellemetlenül túlzó fantázia, a mely terveinek a művészet bélyegét megadja. *Paál Jób.*

HALL. PÉTER SÁNDORTŐL.

KANDALLÓ. PÉTER SÁNDORTŐL.

MI KÉSZÜL A MÜTERMEKBEN?

A STEFANSPLATZ.

AZ OPERA ELŐTT.

KÉT PILLANATKÉP BÉCS KÉT EGYKOR NAGYON NÉPES PONTJÁRÓL DÉLI 12 ÓRAKOR FELVÉVE. — Vasady Ottó felvételei.

A Vatikán Pinczéi.

Regény. (Folytatás.)

Irta **André Gide.** — Francziából: **König György.**

Gyula épen be akart lépni, de a nő elébe vetette magát, és egy asszonyi bugyogót, mely indiszkrétan az egyik széken hevert, nem tudván teljesen eltüntetni, legalább kisebb terjedelműre iparkodott összehajtani.

— Oly rendtelenség van itten...

— Tessék csak hagyni! Megszoktam az ilyesmit, mondá barátságosan Gyula.

Venitequa-Karola elég kövér fiatalasszony volt, de egyébként jóalakú és kíváncsú. Vonásai rendesek, de nem közönségesek és barátságosak voltak, tekintete biztató. A mikor el akart menni hazulról, kis puha nemezkalap volt a fején. Bluzát közepén egy tengerész nyakkendő választotta ketté, férfigallért és fehér mansettát viselt.

— Régen tetszik már ismerni Wluiki urat?

— Talán átadhatnám neki a megbízást? mondá Karola válasza helyett.

— Nos hát... Azt szerettem volna tudni, hogy nagyon sok dolga van-e mostanában?

— Attól függ, hogy melyik napokon.

— Ha ugyanis volna egy kis szabad ideje, megkérném, hogy... egy kis munkát vállalna el az én számomra...

— Mi fajta munkát?

— Hát arról van szó... de szerettem volna tudni előbb, hogy mi fajta munkával foglalkozik rendszeresen?

A kérdés minden ravaszág nélkül volt feltéve, de Karola nem is csábította az embert éles elméjű beszélgetésekre. Baraglioul már kezdte visszanyerni biztos fellépését és leült arra a székre, melyet Karola az előbb megüresített. Karola mellette, az asztalhoz támaszkodva, már épen beszédbe fogott, a mikor hirtelen zaj támadt a folyosón s az ajtó nagy robajjal kinyílott. Az a nő lépett be, a kít Gyula az előbb kocsiában látott a ház előtt.

— Biztos voltam benne, ezzel nyitott be, mikor láttam feljönni...

Mire Karola, kicsit eltávolodva Gyulától:

— De szó sincs róla, édesem... Csak beszélgettünk. Barátnóm, Grand-Marnier Berta — gróf... bocsánat, elfelejtettem a nevét.

— Nem fontos, mondá Gyula, kissé zavarban és megszorítá Berta keztyűs kezét, melyet feléje nyújtott.

— Mutass meg engem is, mondá Karola.

— De édes fiacskám, már egy órája várnak bennünket, mondá a másik, miután bemutatta barátnőjét. Ha te beszélgetni akarsz az úrral, vigyig magunkkal, én kocsi-val vagyok itt.

— De nem engem jött meglátogatni.

— Akkor gyere! Velünk fog vacsorázni ma este?...

— Nagyon sajnálom...

— Bocsásson meg uram, — mondá Karola

elpirulva és sietett elcipelni barátnőjét. — Lafcadio minden pillanatban hazajöhet.

A két nő nyitva hagyta az ajtót maga mögött. A szőnyegnélküli, visszhangzó folyosó a szoba előtt könyököt alkotott s így nem lehetett látni, ha valaki jött, de meghallani a közeledését igen.

A szoba talán több felvilágosítást fog nyújtani, mint ő nagysága, reménykedett Gyula. Csendesesen vizsgálódnival kezdett.

Kevésé szakértő kíváncsiságát azonban mi sem vonta magára ebben a köznapi, al-bérlői bútorozott szobában.

Semmi könyvtár, semmi kép a falon. A kandalló fölött Defoe Dániel *Moll Flanders*-e angol nyelven, olcsó kiadásban, alig kétharmadrészt felvágva és Antonie Francesco Grazzini (*Il Lasca*) *Novellái*, olaszul. Ez a két könyv érdekelte Gyulát. Mellette, egy mentholszeszes üvegecske mögött fényképet fedezett fel, mely szintén érdekelte. Homokparton egy már nem egészen fiatal, de meglepően szép nő, kifejezetten angol típusú, elegáns, karcsú férfi karjára támaszkodik, lábuk előtt pedig, felborított lélekvesztőn ülve, egy dús szőke hajzatu, bátor tekintetű, nevető és teljesen meztelen, körülbelül tizenötéves fiatal gyerek.

Semmi egyéb ezen az első oldalon. A harmadik oldalon augusztus 29-i dátummal ezt lehetett olvasni:

Faby bácsit megelőztem négy tempóval. — És másnap:

Megelőztem tizenkét tempóval...

Gyula megértte, hogy ezek egy sportoló ifjú feljegyzései. A napok felsorolása azonban csakhamar megakadt és egy üres oldal után ezt olvasta:

Szeptember 20. Elutaztunk Algériából az Auresbe.

Ezután néhány hely és dátum következett, végül ez az utolsó megjelölés:

Október 5. Visszatértünk El Kantarába, 50 kilométer, lóháton, megállás nélkül.

Gyula átfordított néhány üres lapot, valamivel hátrább azonban, mintha új könyv kezdődne, új cím gyanánt az egyik oldal tetején ez volt írva nagy és kiczirkalmazott betűkkel:

Itt kezdődik az új kívánalmak és a legfőbb erény könyve.

S alatta, mint motto:

*„tanto quanto se ne taglia”.
(Boccaccio.)*

Az olvasott erkölcsi fogalmak tüstént fölkeltek Gyula érdeklődését, ez csemege volt neki. De már a következő oldalon család érte: a füzet írója visszaesett a számadásokba. Ezek azonban más természetű számok voltak. Hely és dátum nélkül ilyeneket olvashatott:

Amiért Protost megvertem a sakkban... 1 szúrás.

Amiért elárultam, hogy tudok olaszul... 3 szúrás.

Amiért Protos előtt feletem... 1 sz.

Amiért enyém volt az utolsó szó... 1 sz.

Amiért sírtam, amikor meghallottam Faby halálát... 4 sz.

Ezután a számok megint megszűntek. Gyula fordított egyet és ezt olvasta:

Ma, április 4-én beszélgetés Protossal:

Szattyánbőrbe kötött jegyzetfüzetet talált a fiókban. Kezébe vette és kinyitá. Az első oldalon ezeket a szavakat látta, ugyanazzal az írással, mint a melyik a fényképen volt olvasható:

*Cadiónak, hogy beírja kiadásait.
Derék társamnak*

az öreg Faby bácsi.

És csaknem folytatólag, lejjebb, kissé gyermekes, de okos, egyenes és rendez betűkkel:

Duino. 1886. július 10. Ma reggel Lord Fabian ideérkezett hozzánk. Hozott nekem egy lélekvesztőt, egy puskát és ezt a jegyzetfüzetet.

Semmi egyéb ezen az első oldalon.

A harmadik oldalon augusztus 29-i dátummal ezt lehetett olvasni:

Faby bácsit megelőztem négy tempóval. — És másnap:

Megelőztem tizenkét tempóval...

Gyula megértte, hogy ezek egy sportoló ifjú feljegyzései. A napok felsorolása azonban csakhamar megakadt és egy üres oldal után ezt olvasta:

Szeptember 20. Elutaztunk Algériából az Auresbe.

Ezután néhány hely és dátum következett, végül ez az utolsó megjelölés:

Október 5. Visszatértünk El Kantarába, 50 kilométer, lóháton, megállás nélkül.

Gyula átfordított néhány üres lapot, valamivel hátrább azonban, mintha új könyv kezdődne, új cím gyanánt az egyik oldal tetején ez volt írva nagy és kiczirkalmazott betűkkel:

Itt kezdődik az új kívánalmak és a legfőbb erény könyve.

S alatta, mint motto:

*„tanto quanto se ne taglia”.
(Boccaccio.)*

Az olvasott erkölcsi fogalmak tüstént fölkeltek Gyula érdeklődését, ez csemege volt neki. De már a következő oldalon család érte: a füzet írója visszaesett a számadásokba. Ezek azonban más természetű számok voltak. Hely és dátum nélkül ilyeneket olvashatott:

Amiért Protost megvertem a sakkban... 1 szúrás.

Amiért elárultam, hogy tudok olaszul... 3 szúrás.

Amiért Protos előtt feletem... 1 sz.

Amiért enyém volt az utolsó szó... 1 sz.

Amiért sírtam, amikor meghallottam Faby halálát... 4 sz.

Ezután a számok megint megszűntek. Gyula fordított egyet és ezt olvasta:

Ma, április 4-én beszélgetés Protossal:

„Érted-e, hogy mi van ezekben a szavakban: átlépni a határt?”

Itt vége volt a bejegyzéseknek. Gyula vállatvont, összeharapta ajkát, ki-egyeneseget és visszatette helyére a füzetet. Kivette óráját, felkelt, az ablakhoz lépett és kinézett. Az eső elállt. A szoba sarka felé indult, a hová esernyőjét helyezte el, midőn belépett. Ebben a pillanatban vette észre, hogy a háttérben, az ajtó mélyedésében, a falhoz támaszkodva egy magas, szőke fiatal ember áll, ki mosolyogva őt figyeli.

III.

Az a serdülő ifjú ott a fényképen alig öregedett meg. Justus Agenor megmondta, hogy tizenkilenc éves, de az ember alig nézte volna tizenhat évesnek is. Bizonyos, hogy Lafcadio csak épen ebben a pillanatban érkezhetett, mert a mikor a füzetet helyére tette, Gyula már egyszer föltekintett az ajtó felé és nem látott senkit. Hogyan van azonban, hogy nem hallotta közeledését? Ekkor ösztönszerűleg a fiatal ember lábaira nézett és észrevette, hogy cipő helyett sárczipő van rajtuk.

Lafcadio mosolyában nem volt semmi el-lenséges indulat. Inkább mulatni látszott, de arca egyszersmind gúnyt is fejezett ki. Fején utazósapka volt, de mihelyt tekintete találkozott Gyula tekintetével, levette a sapkát és tiszteletudón meghajlta magát.

— Wluiki úrhoz van szerencsém? — kérde Gyula.

A fiatal ember újból meghajolt, válasz nélkül.

— Bocsásson meg, a miért itt a szobájában vártam önre. Öszintén megvallva, magamtól nem mertem volna bejönni, ha nem vezettek volna ide.

Gyula gyorsabban és hangosabban beszélt a rendesnél, mint a hogy az szokott, a ki meg akarja mutatni, hogy egyáltalán nincs zavarban. Lafcadio homloka szinte észrevetlenül összehúzódott, Gyula esernyője felé lépett, szó nélkül kezébe vette és kivitte a még mindig csurgó esernyőt a folyosóra, majd visszatérve szobájába, helyilel kínálta meg Gyulát.

— Ön nyilván csodálkozik, hogy itt lát.

Lafcadio cigarettát vett ki ezüst cigarettatárczájából és rágyújtott.

— Néhány szóval meg akarom magyarázni, hogy mi hozott ide. Ön rögtön meg fog érteni.

Mennél több szót ejtett, annál inkább elszállni érezte bátorságát.

— Nos tehát... De engedje meg, hogy megmondjam nevémet, — majd feszélyezve azzal, hogy ki kell mondania nevét, kihúzta zsebéből egy névjegyet és átnyújtá Lafcadiónak, ki letette az asztalra a nélkül, hogy megnézte volna.

— Nevenem... Most fejeztem be egy elég fontos munkát. Nincs időm magamnak le-tisztázni. Valaki őt említ, mint a kinek gyönyörű írása van, másrészt meg arra gondoltam (és itt tekintetét ékesszólóan a szé-nyesen berendezett szobában jártatta kö-rül)... arra gondoltam, hogy ön talán nem fog haragudni, ha...

— Egész Párisban nincs egyetlen egy lélek sem, — szakította félbe Lafcadio, — ki önnök az én írásomról felvilágosítást adhatott volna s tekintete ekkor a fiókra szegződött, melynek kinyitására Gyula óvatlanul egy észre-vehetetlen kis viaszpecsétet szakított el. Lafcadio felugrott, haragosan ráfordította a kulcsot és zsebébe tette... senki, a kinek joga volna beszélni róla, folytatá Gyulára te-kinthetve, ki elvörösödött. Egyébként pedig (nagyon lassan, csaknem bután, minden hang-súlyozás nélkül beszélt) nem látom még tisz-tán az okokat, melyek uraságnak... (rá-nézett a névjegyre) különösen pedig, hogy micsoda oka lehet irántam érdeklődni gróf Baraglioul Gyulának. Azért elismerem (és hangja hirtelen olyan kénneteljes és hajlé-kony lett, mint a Gyuláé), hogy ajánlatát érdemes komolyan fontolóra venni olyan valakinek, kinek szüksége van pénzre, mint a hogy észre méltóztatott venni. (Felkelt.) Engedje meg uram, hogy holnap reggel el-vigyem önnök válaszatot.

FATERMÉLÉS A BUDAKESZI ERDŐBEN. — Hosszú Pintér rajza.

Ez nyilvánvaló felhívás volt a távozásra. Gyula nagyon rosszul kezdte érezni magát, nem volt kedve erőszakoskodni, vette kalapját s egy percnyi habozás után.

— Szerettem volna még beszélgetni önnel egy kissé, — mondá félszegen. — Engedje remélnem, hogy talán holnap... Tíz óraker várnai fogom.

Lafcadio meghajolt.

Mihelyt Gyula eltűnt a folyosón, Lafcadio becsapta az ajtót és kulccsal bezárta. A fiókhoz szaladt, kivette a füzetet és az utolsó oldalra, pontosan ott, a hol hónapokkal ezelőtt abbahagyta, czeruzával odairta régi nagy betűitől teljesen elütő írással:

Amiért megengedtem, hogy Olibrius beleüsse bűdös orrát ebbe a füzetbe... egy szúrás.

Kivett zsebéből egy zsebkézt, melynek keskeny, elkészült pengéje már csak szúrásra alkalmas, rövid kis szerszámot alkotott, meg-tüzesítette egy gyufa fölött és a nadrág-zsebében keresztül, hirtelen belezurta zomb-jába. Nem tudta ellepenni arca kínos me-g-rándulását. Ez azonban még nem volt elég.

E mondat alá, a nélkül, hogy leült volna, csak úgy az asztalra hajolva, ezt írta:

És amiért elárultam neki, hogy észrevetem... 2 szúrás.

Most habozott, de azután kigombolta nad-rágját és oldalt lehajította. Megnézte zomb-ját, melyen a most ütött kis seb vérzett, ott voltak a régi sebek is mind köröskörül, mint a himlőhelyek. Pengéjét újból megtüze-sítette és igen gyorsan, kétszer egymásután ismét húsába szúrta vele.

— Régente nem voltam ily elővigyázatos, gondola magában s odalépett a mentholszeszes üvegecskéhez, melyből néhány cseppet a se-bekre cseppentett.

Haragja kissé lecsillapodott. Visszatette az üvegecskét s észrevette, hogy a fénykép, mely anyjával együtt ábrázolá, nincs teljesen megszokott helyén. Kezébe vette, nagy szo-morúsággal ránézett még egyszer utóljára és arczába érezte tolni a vért, dühösen össze-tépte. El akarta égetni darabjait, de ezek nehezen kaptak lángra; erre megszabadította a kandallót azoktól a szákoktól, melyek me-g-töltötték, fahasábok gyanánt, a tűzhelyre tette két egyetlen könyvét, szétépte, össze-törte és összegyúrta a füzetet, rádobta a fényképet és meggyújtá az egészét. Arczával belebámult a tűzbe, el próbálta hitetni ma-gával, hogy mondhatatlan meglepéssel

látja elhamvadni mindez emlékét, de mikor felkelt és a mikor már csak hamu volt meg, szédülést érzett. A szoba tele volt füsttel. Odalépett a mosdóhoz s megtörülte a hom-lokát.

Ekkor vette csak komolyabban szemügyre a kis névjegyet.

— Gróf Baraglioul Gyula, — ismétlé. — Előbb azt kell megtudni, hogy kicsoda.

Letépte magáról a selyemkendőt, melyet gallér és nyakkendő helyett viselt, szétépte az ingét s úgy lépett az ablakhoz, hogy a friss levegőn hűsöljön. Majd hirtelen vágyat érzett a kimenetelre, gyorsan átlőtözött s megnyugodva és a lehetőséghez képest czi-vilizált külsővel becsukta maga mögött szo-bája ajtaját és elindult a Saint Sulpice-tér felé. Itt, szemben az előjárósággal, a Car-dinal-könyvtárban biztosan meg fogja találni az óhajtott felvilágosítást.

IV.

Az Odéon árkádjai alatt szemébe tűnt Gyula regénye, mely ki volt állítva. E sárga fedelű könyvnek máskor még a pusztas látása is ásitásra készítette volna Lafcadiót, most azonban kivette pénztárczáját és odadobott egy ötfrancost.

— Milyen jó tüzem lesz ma estére! — gondola s zsebetette a könyvet és a vissza-járó pénzt.

A könyvtárban elolvasta a *Kortársak Lexi-konának* cikkét, mely néhány szóban ece-seltte Baraglioul Gyula ki nem alakult pályá-ját, megadta műveinek címét s a megszo-kott, minden érdeklődést eleve letörő dicse-rettel emlékezett meg rólok.

Lafcadio épen undort érzett és épen be akarta csukni a lexikont, mikor a könyv megelőző cikkében hirtelen megpillantott három szót, melyek hatása alatt megrázkö-dött. Néhány sorral feljebb, a *Baraglioul Gyula* cikk fölött, Baraglioul Justus-Agenor életrajzában Lafcadio ezt olvasta:

„... Bucaresti konzul, 1873-ban.”

Ezek az egyszerű szavak miért keltettek benne ekkora zivdodobogást?

Lafcadio, kinek anyja őt bácsikát adott, sohasem ismerte atyját. Egyszerűen elhitte, hogy meghalt és sohasem kérdészködött utána. A mi a bácsikákat illeti (kik mind más-más nemzethez tartoztak) s három kö-zülök a diplomáciában szolgált) elég hamar rájött, hogy a rokonság foka köztük és ő közte épen csak akkora, a mekkorával a

szép Vanda fölruházta őket. Lafcadio tizenkilenc éves volt és 1874-ben született Bu-karestben, tehát pontosan gróf Baragioull ottani működése második esztendejének a végén.

Kíváncsisága már amúgy is fel lévén csigázva Gyula titokzatos látogatása által, hogyan nem látott volna itten többet véletlen találkozással? Nagy erőfeszítéssel elolvasta az egész Justus-Agenor cikket, bár a sorok kavargtak szeme előtt és annyit legalább megértett, hogy gróf Baragioull, a Gyula atyja jelentékeny ember.

(Folytatása következik.)

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Az élet királynője. Erdős Renée nagy új regénye egyenes folytatása Az új sarj-nak, a mely néhány év előtt jelent meg s második része egy regénysorozatnak, a mely nyilván még folytatódni fog. Az első regény Eblen Bettyjéből, a vidéki kis zsidólányból, a ki elindul Budapestre színésznőnek, időközben Erseki Benoité lesz, hírveves írónő, a ki forró, érzékeny szenvedélyes szerelmeben van Bártfy Lászlóval, a nála is hírvevesebb íróval. A szerelm több szenvedést hoz a költőnőnek, mint örömet: csak az érzékiség forrásából táplálkozik, a két lélek erkölcsi összhangja nélkül, tehát mértéklenül forró szerelmes órák, heves zengésű, hol zaklatottan vírbáló, hol siváran lecsüggedő hangulatok és kínos czivakodások, meddő szakítási tervek végletei között hanyódnak. A férfi szerelmes, cikikus, kiméletlen, morális fék nélküli, a nő is erősen érzéki, de a magasabb rendű erkölcsi érzés csirája benne van, folyton fejlődik, mindjobban kiszélesíti a közte és szerelme közötti szakadékot. Bekövetkezik a természetszerű szakítás, a férfi sértett hiúságában és fekete lángú szerelmében veszítre tör a nőnek, szerelmük titkait a közbeszéd pellengérére viszi, megrágalmazza, bezsenyzezi az egész világ előtt s még kenyérkeresetében is lehetetlenné teszi a nőt, terrortal, rábeszéléssel elijeszti a kiadókat, hogy kéziratait megvásárolják. A nő mozdulatlanul tűri az inzultusokat, teljesen tehetetlen velük szemben, néhány nem nagy befolyású barátja hiába igyekszik segíteni rajta s végre mikor már a nyomor kezd nála kopogtatni, egy derék barátjának segítségével elindul külföldre. A regény itt csak megszakad, folytatása a ciklus harmadik részére marad. A regény érdekessége kettőben van: a két művészember szerelmének részletes, valóságos, néha már fotográfia-szerű rajzában, a mely nincs ugyan egy egységes felfogás által szorosan összefogva, részleteiben azonban az emberi természet nem egy titkát leplezi le, másfelől pedig a tizenöt-húsz év előtti budapesti irodalmi viszonyok sok tekintetben memoire-szerűen ható jellemzésében, a mely egyoldalúan van ugyan nézve s megvan benne az a hajlandóság, hogy egy bizonyos irodalmi csoportot azonosítson az egész irodalmi világgal, de tele van olyan vonásokkal, a melyekből nagyrészt rekonstruálni lehet ama kor irodalmi levegőjét s a melyek magyarázatát adják, hogy miért volt a kilencvenes évek végének és a kilencszázas évek elejének sajtó körüli irodalma olyan sekélyes és koncentrálatlan. A regénynek tagadhatatlan értékei és érdekessége mellett egy nagy baja van: nagy terjedelme dacára is meglehetősen szűk körét foglalja be az életnek, nagyon is hozzátapad a részletekhez, nincs meg benne az összefoglaló nagy kontúr s ép ezért a minék a földolagnak kellene lenni, a hősnő morális világfelfogásának kifejlése, megtisztulása és megszilárdulása szinte teljesen elvész a részletek mögött.

Napjaink problémái. Carnegie, a világ legnagyobb vagyoni egyikének összehalmozója, az amerikai acél-tröszt megalapítója író is volt, gyakran írt amerikai lapokba, folyóiratokba cikkeket, tanulmányokat különböző társadalmi kérdésekről. Józan, praktikus szociológus volt, természetesen szilárd híve a kapitalista gazdálkodásnak, de a szocialista eszmék egy része iránt is volt érzéke s a társadalmi ellentétek, a nagy szociális igazságtalanság kiküszöbölésére voltak bizonyos koncepciói. A Révai-testvérek kiadójavallatának Mesterművek című vállalata most kiadott egy kötetnyit Carnegie cikkeiből, Bartos Zoltán fordításában és Braun Róbert előszavával.

Tar István ifjúsága. Balázs Dezsőtől ily cím alatt egy kis regény jelent meg, a mely egy budapesti fiatalemberről szól, a ki művész szeretne lenni, de szigorú apja kényszerítésére ideg orvos lesz. Berlinbe megy egy évi tanulmányútra, itt megszabadulva az apai nyűgtől, megismeri a szabadságot, fiatal diákok mulatságaiba keveredik, megismerkedik egy német lánnyal, a ki eltilkítja a feleség származását s egyszerű diáklány módjára érintkezik a fiúval, — az így kifejlődött szerelm lírai szépsége a regény tulajdonképeni

tárgya s befejezése, hogy az erős akaratú leány elhagyja a magyar fiút, visszamegy eredeti társadalmi körébe, a völegényéhez s az egész viszonyból csak a szép emléke marad meg. A még kissé bizonytalan kézzel írt regényben a legjobb a berlini diák-környezet rajza, a melyben eleven és friss színeket tud meglátni.

NEMZETI SAKKFEADVÁNY-VERSENY.

A Vasárnapi Ujság egy régi sakkbarát adományából pályázatot hirdetett 2 lépéses feladványokra. A pályadíj összegét ezennel felemeljük 500 koronára. A feltételek a következők:

- 1. Csak 2 lépéses, direkt mattrra kidolgozott feladványok pályázhatnak. 2. A versenyben csak magyar állampolgárok vehetnek részt. 3. Minden versenyző legfeljebb 3 pályaművet küldhet be. 4. A feladványokhoz a megfejtés és lehetőleg diagram is mellékelendő. 5. Csak eredeti, eddig még sehol közzé nem tett feladványok pályázhatnak.

A pályaművek a szerző nevét és lakását tartalmazó jelíggel, zárt boríték kíséretében 1920 március utolsó napjáig a Vasárnapi Ujság szerkesztőségébe (Budapest, IV., Vármege-utca 11.) küldendők.

A bíráló bizottság, a mely a Vasárnapi Ujság sakkrovatának vezetőjéből, továbbá Abonyi István és Havasi Artur urakból, a Budapesti Sakkör tagjaiból áll, 1920 május havában fog a pályaművekről dönteni.

- Az I. díj 200 korona.
A II. díj 100 korona.
A III. díj 50 korona.

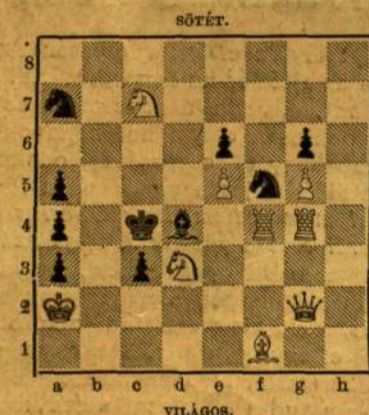
A díjazás után következő legjobb 5 feladvány dícséretben és egyenként 30 korona tiszteletdíjban részesül.

A nyertes pályaműveket a Vasárnapi Ujságnak van joga először közölni. Ugyancsak joga a Vasárnapi Ujságnak, hogy sakkrovatában a többi pályamű bármelyikét is felhasználhassa.

A Vasárnapi Ujság szerkesztősége.

SAKKJÁTÉK.

3149. számú feladvány Neukomm Gyulától, Budapest. (Illusztr. London News 1920. febr. 7.)

Világos indul és a második lépésre mattot ad.

A magyar szerző ezen alkotásának a legrégibb és legelőkelőbb angol lapok egyikében való közlése bizonyítja, hogy mennyire alaptalanok azok a hírek, hogy az entente művészi, sport stb. köréi a volt központi hatalmakat bojkottálják.

Szerkesztői üzenetek.

Hibaigazítás. Legutóbbi számunkban a 39. oldalon Bernáth Béla korelnök neve helyett sajtóhibából a Bernáth Géza név áll az egyik kép alatt.

KÉPTALÁNY.

A Vasárnapi Ujság 30-ik számában megjelent képtalány megfejtése: Romlásnak indult hajdan erős magyar.

Felelős szerkesztő: HOITSY PÁL.

Szerkesztőségi iroda: IV., Vármege-utca 11. Lapkiadó tulajdonos: Franklin-Társulat IV., Egyetem-u. 4.

is tudja, hogy a „Magnol” fertőtlenítő leghatásosabb, nem mérgező, hatásában többszörösen felülmúlja a szublimátot és karbólt. Gyártja: „Chinoín” gyógyszer- és vegyszertermékek gyára r.-t. Ujpest.

Ára 5 korona. Kapható minden gyógyszertárban!

1000 és 1000 nő és férfi dicseri a hajnövesztőt,

Botár-féle hajnövesztőt, mely megakadályozza a hajhullást és az őszülő hajnak visszaadja eredeti színt. Ára pontos használati utasítással 20 és 30 korona.

Botár-féle szeplőkrém az arcon levő szeplőt, foltot és pattanásokat legkisebbsen eltünteti. Ára pontos használati utasítással 30 korona.

Botár-féle hajeltávolító eltünteti azonnal a szőrtünet a test bármely részén. Ára pontos használati utasítással 30 korona. Arcápolás és hajeltávolítás egész nap. Postai szétküldés a pénz előzetes beküldése mellett.

BOTÁR REGINA kozmetikai intézet Budapest, VII., Erzsébet-körút 34. sz. I. emelet. Ugyelünk a pontos címre, mert kérésünkre sehol máshol nem kaphatók.

Pianinó fekete kiállítási darab, Rösler-féle keresztműros, mesés hangú, 30.000 koronáért eladó. WAGNER, József-körút 15.

Hirdetések felvételnek BLOCKNER I. hirdető-irodájában, Budapest, IV., Semmelweis-u. 4

A JÓ PAJTÁS BENEDEK ELEK GYERMEKUJSÁGA

két nagyobb elbeszéléssel indul az új esztendőben.

Az egyik: Róhkáné ömöltésága a forradalom alatt, a másik: A munka hőse. Amazt Benedek Elek, emezt Lampérth Géza írta. Szívet-lelket nemesítő történetek, mesék, versek, ismeretgazdagító olvasmányok valóságos kincsesháza a Jó Pajtás.

Rendes munkatársai: Abrányi Emil, Váradi Antal, Vargha Gyula, Lampérth Géza, Feleki Sándor, Kürthy Emil, Avar Gyula, Mihályffy né Eái Lenke, Berényi Lászlóné, Tábori Kornél, Csanády Sándor, Kozma Imre, Székely Nándor, Benedek János stb.

Allandóan közöl a régi nagy magyar és idegen költőktől a gyermekifjúságnak való költeményeket. A JÓ PAJTÁS-t a Franklin-Társulat (Budapest, IV., Egyetem-utca 4.) adja ki. Előfizetési ára negyedévre 10 korona. Egyes szám ára egy korona. Mutatványszámot kívánatra ingyen küld a kiadóhivatal.

VASÁRNAPI UJSÁG

6. SZÁM. 1920. (67. ÉVFOLYAM.) HOITSY PÁL BUDAPEST, MÁRCIUS HÓ 27.

Szerkesztőségi iroda: IV. Vármege-utca 11. Előfizetési ára: a január-márciusi évnegyedre 20 korona. Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4. Megjelenik havonta kétszer. — Egyes szám ára 3 korona. Külföldi előfizetésekhöz a postailag megállapított viteldíj is csatolandó.

Soós Károly honvédelem, Sokorópátkai Szabó István kizsardva, Bleyer Jakob nemzetiségi, Haller István kultusz, Dr. Benárd Ágost. közjólét, Nagyatádi Szabó István közlelemzés.

Ferdinándy Gyula igazságügy, Simonyi-Semadám Sándor miniszterelnök, Gróf Széchenyi Gyula, Rubinek Gyula földmívelésügy, Báró Korányi Frigyes pénzügy és kereskedelem. AZ ÚJ MAGYAR KORMÁNY TAGJAI ESKÜTÉTELÜK ELŐTT A MINISZTERELNÖKI ELFOGADÓTEREMBEN. — Jelfy Gyula felvétele. (Középpütt gróf Széchenyi Gyula főlovászmester, ki az eskütételnél mint zászlósr szerepelt.)